

**UCHWAŁA NR XXXV/21/17
RADY GMINY RYBNO**

z dnia 24 lutego 2017 r.

w sprawie: uchwalenia Strategii Rozwoju Gminy Rybno na lata 2016 - 2025.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt.6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.), Rada Gminy Rybno uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuję się „Strategię Rozwoju Gminy Rybno na lata 2016 - 2025” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie niniejszej uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rybno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

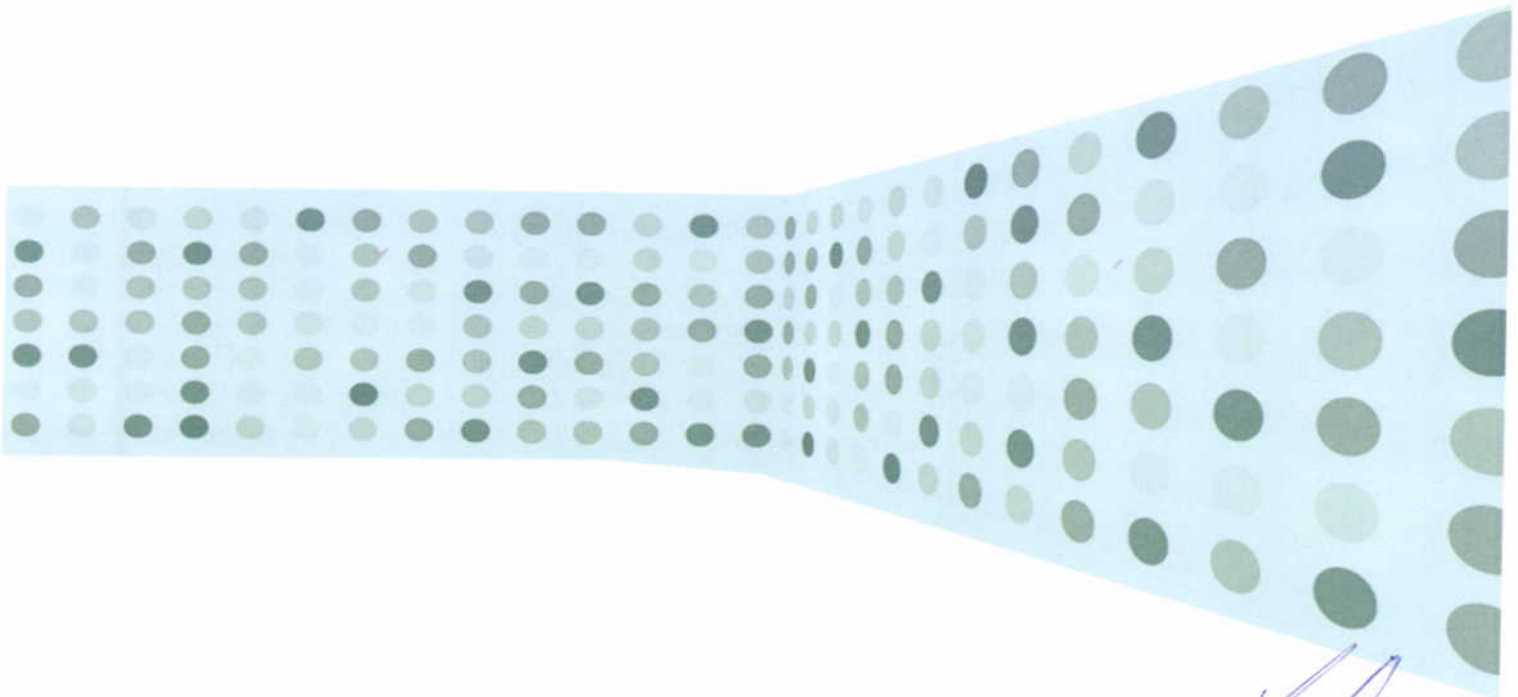
Andrzej Kornacki

Załącznik
do Uchwały Nr XXXVI/21/17
Rady Gminy Rybno
z dnia 24 lutego 2017 r.

Strategia Rozwoju Gminy Rybno

na lata 2016-2025

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Andrzej Kornacki

Zamawiający:

Gmina Rybno
13-220 Rybno
ul. Lubawska 15

Wykonawca:

EU-CONSULT Sp. z o.o.
ul. Wały Piastowskie 1
80-855 Gdańsk

Gdańsk, 2016

Spis treści

1	Wprowadzenie.....	5
1.1	Cele projektu	5
1.2	Zakres badania.....	5
1.2.1	Zakres podmiotowy	5
1.2.2	Zakres przedmiotowy	5
1.2.3	Zakres terytorialny.....	5
2	Metodologia opracowywania Strategii rozwoju gminy Rybno.....	6
2.1	Analiza danych zastanych	6
2.2	Spotkanie warsztatowe	7
2.3	Spotkanie konsultacyjne.....	7
2.4	Analiza SWOT/TOWS	7
3	Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Rybno.....	8
3.1	Przestrzeń i środowisko	8
3.1.1	Uwarunkowania geograficzne	8
3.1.2	Układ przestrzenny i stan zagospodarowania	8
3.1.3	Uwarunkowania historyczne	9
3.1.4	Zasoby naturalne	9
3.1.5	Stan środowiska naturalnego	9
3.2	Sfera społeczna.....	10
3.3	Sfera gospodarcza.....	14
3.3.1	Otoczenie gospodarcze.....	14
3.3.2	Bezrobocie i rynek pracy.....	17
3.4	Infrastruktura techniczna	19
3.4.1	Infrastruktura komunikacyjna	19
3.4.2	Infrastruktura energetyczna	22
3.4.3	Infrastruktura ochrony środowiska	22
3.4.4	Infrastruktura wodno-kanalizacyjna.....	22
3.4.5	Gospodarka odpadami	24
3.4.6	Infrastruktura mieszkalnictwa	24
3.5	Infrastruktura społeczna.....	25
3.5.1	Edukacja.....	25
3.5.2	Kultura, sport i rekreacja	31

3.5.3	Ochrona zdrowia	34
3.5.4	Pomoc społeczna	37
3.6	Zarządzanie	44
4	Analiza strategiczna rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Rybno	52
4.1	Analiza SWOT/TOWS	52
4.2	Wizja i misja	54
4.3	Cele strategiczne, operacyjne, kierunki działań	56
5	System wdrażania i monitoringu Strategii rozwoju gminy Rybno na lata 2016-2025.....	63
6	Spis tabel i rysunków	64

1 Wprowadzenie

1.1 Cele projektu

Strategia Rozwoju Gminy Rybno na lata 2016-2025 to dokument planistyczny określający ramy rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Przy opracowaniu nowej strategii wzięte zostały pod uwagę obowiązujące normy prawne, dane zastane, wyniki przeprowadzonych w ramach projektu spotkań i warsztatów, zapisy unijnych i krajowych dokumentów strategicznych wyższego szczebla oraz lokalnych dokumentów planistycznych i strategicznych.

Rezultatem opracowania dokumentu są długookresowe wytyczne strategiczne dla rozwoju gminy Rybno oraz plan wdrożeń tych wytycznych.

Cele sformułowane w strategii są: proste, konkretne i jednoznaczne, mierzalne (aby można było ocenić stopień realizacji celu), osiągalne i realistyczne, istotne oraz terminowe (określające horyzont czasowy ich osiągnięcia).

W proces tworzenia strategii zostali zaangażowani m.in. przedstawiciele samorządu gminnego, organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy, lokalni liderzy, oraz przedstawiciele innych instytucji.

1.2 Zakres badania

Opracowywanie dokumentu zostało przeprowadzone w oparciu o trzy zakresy: podmiotowy, przedmiotowy oraz terytorialny.

1.2.1 Zakres podmiotowy

W celu uzyskania rzetelnych wyników prowadzonych badań i w efekcie opracowanie dokumentu odpowiadającego potrzebom gminy, grupy badawcze zaangażowane w proces tworzenia Strategii obejmowały:

- przedstawicieli samorządu gminnego;
- przedstawicieli organizacji pozarządowych;
- przedsiębiorców;
- lokalnych liderów;
- przedstawicieli innych instytucji.

1.2.2 Zakres przedmiotowy

Projekt dotyczył opracowania nowej koncepcji rozwoju gminy, w tym przeprowadzenia warsztatów i spotkań – wraz z uwzględnieniem wniosków z nich płynących w ostatecznej wersji dokumentu.

1.2.3 Zakres terytorialny

Strategia obejmuje swoim zasięgiem teren gminy wiejskiej Rybno. Prowadzone prace badawcze oraz opracowane na ich podstawie wyniki odnoszą się do obszaru gminy Rybno.

2 Metodologia opracowywania Strategii rozwoju gminy Rybno

Poniżej wymienione zostały wszystkie metody badawcze planowane do wykorzystania w niniejszym projekcie.

Rysunek 1 Metody badawcze wykorzystane, przy opracowywaniu Strategii

Źródło: Opracowanie własne

2.1 Analiza danych zastanych

Analiza danych zastanych to metoda badań społecznych, która zakłada szczegółową analizę już istniejących i dostępnych danych. W jej wyniku następuje scalanie, przetwarzanie i analiza danych rozproszonych dotychczas wśród rozmaitych źródeł.

Analizie poddane zostały m.in. następujące dokumenty i dane:

- Dane statystyczne GUS (w tym pochodzące z Banku Danych Lokalnych);
- Dane statystyczne pozyskane od Zamawiającego;
- Lokalne dokumenty strategiczne i planistyczne;
- Strategia Europa 2020;
- Strategia Rozwoju Kraju 2020;
- Raport „Polska 2030. Wyzwania Rozwojowe”;
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020;
- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020;
- Strategia rozwoju rybactwa w województwie warmińsko-mazurskim do 2030 roku;
- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025;
- Programy operacyjne i programy rozwoju.

2.2 Spotkanie warsztatowe

Zorganizowano spotkanie warsztatowe, które pozwoliło na omówienie diagnozy strategicznej i określenie wizji rozwoju gminy, na podstawie której zostały zidentyfikowane problemy w obszarach tematycznych: infrastruktura społeczna (2godz. lekcyjne), infrastruktura techniczna (2 godz. lekcyjne), gospodarka (2 godz. lekcyjne). W spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele samorządu gminnego, organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy, lokalni liderzy, oraz przedstawiciele innych instytucji.

2.3 Spotkanie konsultacyjne

Konsultacje społeczne (partycypacyjne) to zorganizowany sposób uzyskiwania przez administrację opinii oraz stanowisk od podmiotów (a więc osób i instytucji), których pośrednio lub bezpośrednio dotkną skutki proponowanych przez administrację działań¹.

Celem warsztatów było przedstawienie obszarów tematycznych, w ramach których prowadzono konsultacje, przedstawienie najważniejszych problemów gminy, przedstawienie wizji rozwoju gminy, prezentacja celów strategicznych i działań. W spotkaniu uczestniczyli mieszkańcy, przedstawiciele samorządu gminnego, organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy, lokalni liderzy, oraz przedstawiciele innych instytucji.

2.4 Analiza SWOT/TOWS

Analiza SWOT jest to ocena silnych i słabych stron procesu komunikacji i konsultacji społecznych, na tle szans i zagrożeń ze strony otoczenia. Pomaga obrać najlepszą strategię działania. Jej nazwa pochodzi od pierwszych liter rozpatrywanych grup czynników: strengths – silne strony, weaknesses - słabości, opportunities - szanse, threats – zagrożenia. Punkt wyjścia dla analizy stanowią atuty i słabości, które bada się w odniesieniu do szans.

Analiza SWOT stanowi podsumowanie danych zebranych za pośrednictwem pozostałych metod badawczych i pozwoliła określić potencjał rozwojowy gminy.

Uzupełnieniem analizy SWOT jest analiza TOWS. Kładzie ona nacisk na rozpatrywanie strategii działania poprzez identyfikację szans i zagrożeń oraz dopasowanie do nich słabych i mocnych stron.

¹ Dagmir Długosz, Jan Jakub Wygnański, *Obywatele współdecydują. Przewodnik po partycypacji społecznej*, Forum Inicjatyw Pozarządowych, Warszawa 2005.

3 Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Rybno

3.1 Przestrzeń i środowisko

3.1.1 Uwarunkowania geograficzne

Teren gminy Rybno zlokalizowany jest w części południowej województwa warmińsko-mazurskiego, wchodząc w skład powiatu działdowskiego. Siedzibą gminy jest miejscowość Rybno. W skład gminy wchodzi następujące sołectwa: Dębień, Grabacz, Grądy, Gralewo Stacja, Gronowo, Hartowiec, Jeglia, Koszelewki, Koszelewy, Kopaniarze, Naguszewo, Nowa Wieś, Prusy, Rapaty, Rumian, Rybno, Szczupliny, Truszczyny, Tuczek i Żabiny. Miejscowości bez statusu sołectwa i przysiółki to: Groszki, Kostkowo, Lesiak, Szczupliniak, Wery, Zofiówka.

Rysunek 2 Gmina Rybno - położenie

Źródło: System informacji przestrzennej <http://dzialdowski.e-mapa.net/>

3.1.2 Układ przestrzenny i stan zagospodarowania

Powierzchnia gminy wynosi 14 841 ha, przy czym 8 698 ha (58,6% powierzchni gminy) przypada na użytki rolne (Bank Danych Lokalnych, 2014 r.). Powierzchnia użytków rolnych w ostatnich latach ulegała wahaniom z niewielką tendencją spadkową (-1,13% w latach 2010-2014). Odwrotnie przedstawia się sytuacja w przypadku terenów zabudowanych i zurbanizowanych. W latach 2010-2014 odnotowuje się stałą tendencję wzrostową (+5,46%). Niemniej jednak, gmina Rybno charakteryzuje się niższym udziałem terenów zabudowanych i zurbanizowanych w powierzchni ogółem (3,32% dla roku 2014), aniżeli średnia ogólnopolska w tym zakresie (5,23% w analogicznym okresie).

3.1.3 Uwarunkowania historyczne

Pod względem historycznym, Rybno zlokalizowane jest na prastarej ziemi mazurskiej, zamieszkiwanej dawniej przez Sasinów (stąd niekiedy nazywana jest ziemią sasińską). Wieś została założona na gruntach należących do biskupa chełmińskiego, a pierwsze wzmianki o niej pochodzą z 1335 roku. Teren wsi po wojnie trzynastoletniej znalazł się w granicach Królestwa Polskiego. Okres wojen szwedzkich przyniósł duże straty dla Rybna. W 1667 roku spośród mieszkających tu poprzednio 14 włościan pozostało jedynie pięciu. Warto również dodać, iż tereny gminy objęte były zaborem pruskim. Teren gminy przecina ważny trakt komunikacyjny jakim jest linia kolejowa E-65 Warszawa-Gdynia.

3.1.4 Zasoby naturalne

Na obszarze Gminy Rybno znajdują się przede wszystkim pokłady kruszywa naturalnego. Zalegają one w osadach czwartorzędowych i z uwagi na płytkie położenie, są stosunkowo łatwe do eksploatacji.

Zasoby kredy jeziornej stanowią 2 741 tys. t, zaś kruszywa naturalnego – 24 158 tys. t.

Zasoby eksploatacyjne zwykłych wód podziemnych dla Gminy Rybno, szacowane są na około 1,1 tys. m³/h, a tzw. moduł wydajności na 7,56 m³/h/km². Z punktu widzenia występowania wód mineralnych, gmina Rybno uznana została za perspektywiczną. Na jej terenie stwierdzono występowanie solanek chlorkowo-sodowych z dodatkiem bromu i jodu (mineralizacja wód ok 30-60g/litr). Wody te prawdopodobnie występują na głębokości około 1500 m, a ich temperatura wynosi 35-45 °C.

Podstawowymi materiałami, z których powstała większość gleb w gminie, to twory ostatniego zlodowacenia: gliny zwałowe, piaski zwałowe, żwiry i piaski polodowcowe, a także osady czwartorzędowe: torfy i aluwia rzeczne. Gleby są niskiej jakości, gdyż większość z nich należy do V i VI klasy. Dominują zwłaszcza gleby zaliczane do kompleksów żytniego słabego i bardzo słabego – stanowią one około 60 % powierzchni gruntów ornych i występują głównie w południowej i środkowej części gminy. Charakteryzują się one ponadto okresowym lub stałym niedoborem wody. Szczegółową klasyfikację gleb gminy pod względem ich jakości bonitacyjnej, z uwzględnieniem podziału na klasę gleboznawczą, przedstawiono w poniżej zamieszczonych tabelach poniżej (klasyfikacja obejmuje jedynie użytki rolne). W formie rolniczego użytkowania uwzględniono podział na grunty orne, łąki i pastwiska.²

3.1.5 Stan środowiska naturalnego

Na terenie gminy Rybno znajduje się 11 093 ha powierzchni obszarów prawnie chronionych (2014 r.). Największy udział w tejże powierzchni przypada na tereny parków krajobrazowych (61,23%) oraz obszarów chronionego krajobrazu (34,12%).

„Oceniając ogólny stan jakości powietrza na terenie Powiatu Działdowskiego, a tym samym Gminy Rybno, można uznać go za zadowalający. Największa koncentracja zanieczyszczeń występuje liniowo wzdłuż ciągów komunikacyjnych o największym natężeniu ruchu (drogi wojewódzkie). Wysokie stężenie pyłu zawieszonego wynika w głównej mierze z obecności znacznej ilości źródeł niskiej emisji.

² Program ochrony środowiska Gminy Rybno na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2018

Ich stopniowa likwidacja, poprzez rozbudowę sieci ciepłowniczej lub zmianę nośnika energetycznego (np. węgla słabej jakości na węgiel o lepszych parametrach jakościowych albo gaz), powinna przyczynić się do poprawy jakości powietrza. Parametr ten winien być regularnie kontrolowany”.³

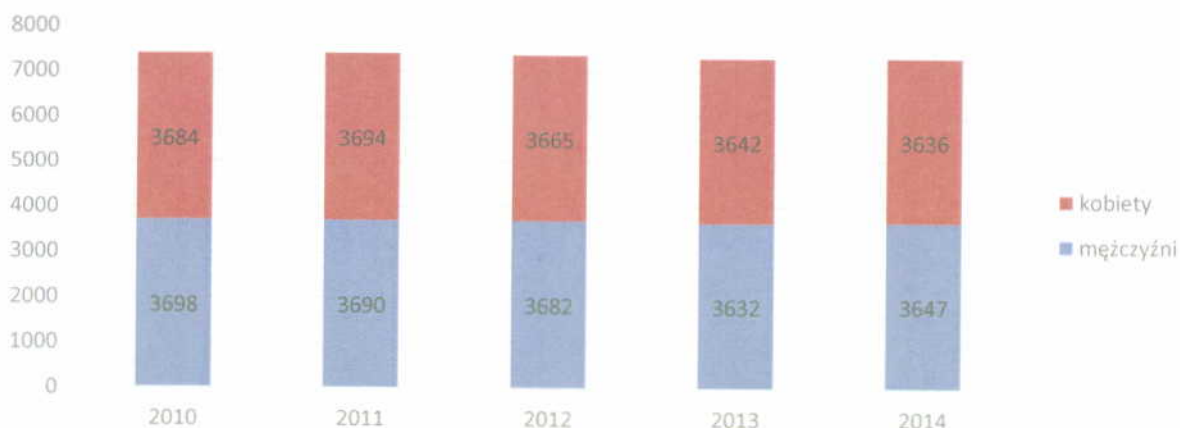
Identyfikacja zagrożeń związanych ze środowiskiem naturalnym

Przemysłowa hodowla zwierząt nie jest obojętna dla jakości i warunków życia ludzi mieszkających w bliskim sąsiedztwie ferm. Dzieje się tak głównie za sprawą uciążliwych odorów oraz zanieczyszczeń wód powierzchniowych i gruntowych w wyniku przenawożenia gleb. Ponadto, duża koncentracja odchodów zwierzęcych stanowi zagrożenie mikrobiologiczne. Lokalizacja budynków inwentarskich o charakterze przemysłowym w sąsiedztwie zabudowań mieszkalnych i w bliskim sąsiedztwie środowiska naturalnego podlegającego ochronie oraz ze względu na walory turystyczne gminy stanowi zagrożenie dla zdrowia ludzi, zanieczyszczenia środowiska, ograniczenie rozwoju gospodarczego itp. Przemysłowa hodowla zwierząt wiąże się z chęcią minimalizowania kosztów przy maksymalizacji zysków, co oznacza niepotrzebne obciążenie środowiska emisją gazów cieplarnianych oraz znaczącymi ładunkami azotu i fosforu, co w rezultacie wpływa na zanieczyszczenie środowiska wodnego.

3.2 Sfera społeczna

Liczba ludności gminy Rybno w latach 2010-2014 utrzymywała się na podobnym poziomie. W roku 2014 gmina liczyła 7283 mieszkańców (o 99 osób mniej niż w roku 2010). Struktura ludności pod względem płci jest równomierna (50% kobiet wobec 50% mężczyzn).

Wykres 1 Liczba ludności gminy Rybno według płci w latach 2010-2014

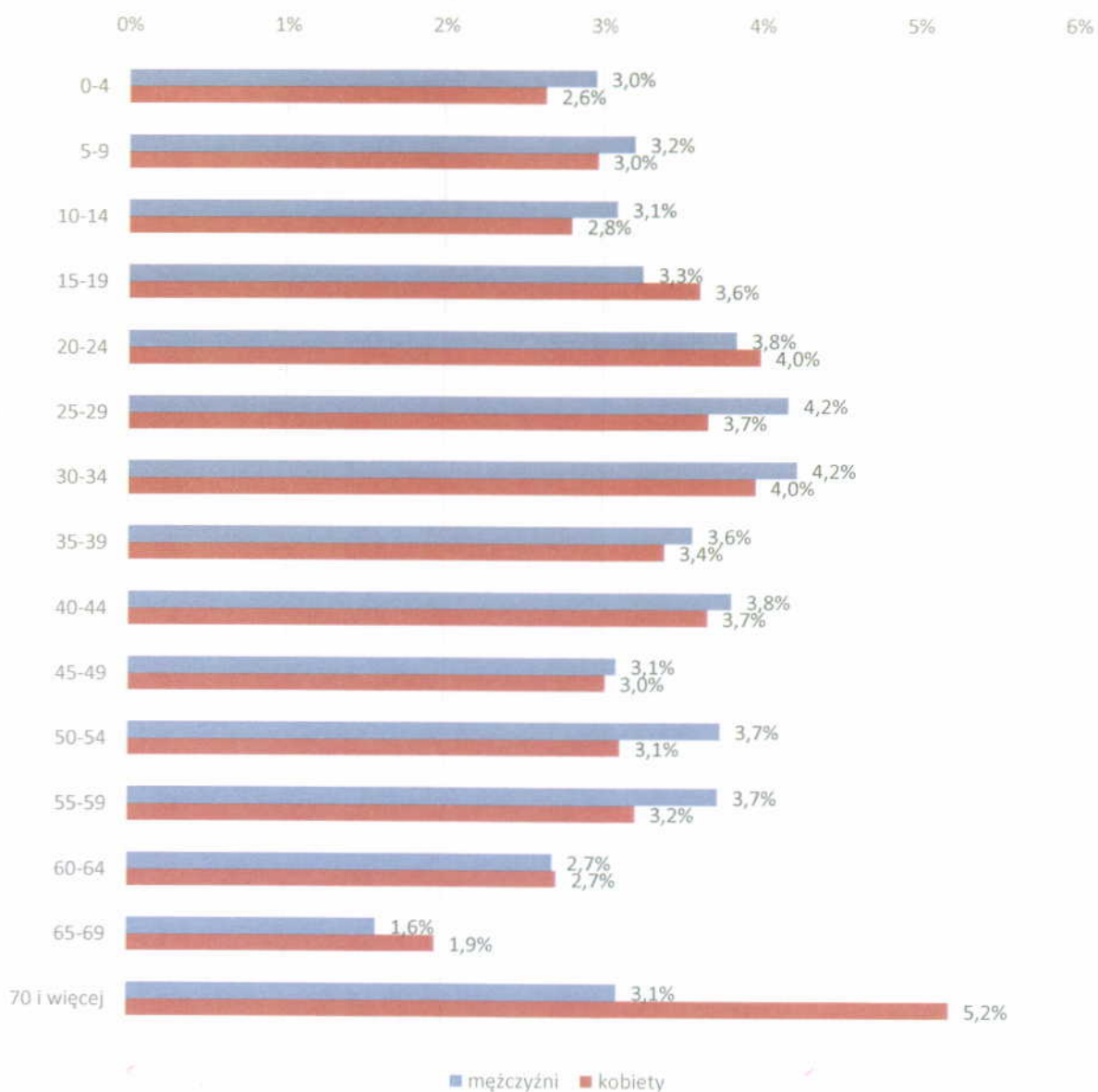
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Struktura ludności w gminie Rybno pod względem wieku i płci wskazuje na dużą dysproporcję pomiędzy liczbą kobiet i mężczyzn w grupie wiekowej powyżej 65 lat. Kobiety powyżej 70 roku życia stanowią ponad 5% ludności gminy. Osoby w wieku poniżej 20 lat stanowiły w 2014 roku blisko jedną czwartą mieszkańców gminy (24,5%). Osoby w wieku powyżej 65 lat niespełna jedną piątą (17,2%).

³ Program ochrony środowiska Gminy Rybno na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2018

Wykres 2 Struktura ludności gminy Rybno według płci i wieku w latach 2010-2014

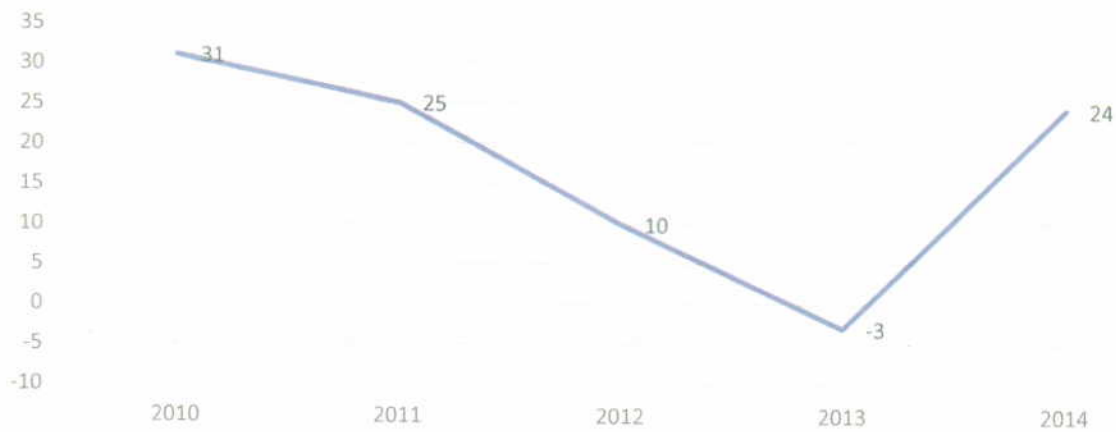

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W gminie w latach 2010-2013 występował trend malejący wskaźnika przyrostu naturalnego. W roku 2010 jego wartość wynosiła 31 podczas, gdy w roku 2013 przyrost naturalny wyniósł -3. W roku 2014 nastąpiło zanegowanie trendu spadkowego poprzez powrót do poziomu z roku 2011 (wartość wskaźnika wyniosła 24).

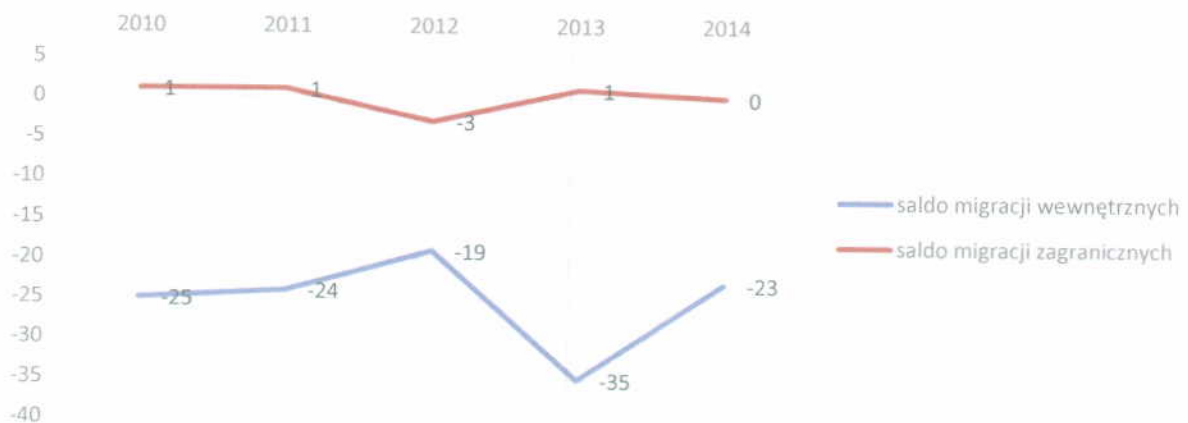
Wykres 3 Przyrost naturalny w gminie Rybno w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Saldo migracji zagranicznych w gminie Rybno jest bliskie poziomowi neutralnemu. W przypadku migracji wewnętrznych w latach 2010-2014 jest ujemne, przy czym najniższą wartość odnotowano w roku 2013 (-35).

Wykres 4 Saldo migracji zagranicznych i wewnętrznych w gminie Rybno w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie gminy Rybno działa 12 organizacji pozarządowych zarejestrowanych w KRS.

Tabela 1 Organizacje pozarządowe zarejestrowane w KRS działające na terenie gminy Rybno

Nazwa organizacji pozarządowej	Siedziba
Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Hartowiec	Hartowiec 40 13-220 Rybno
Fundacja Międzynarodowy Instytut Ekologii Człowieka	ul. Rzemieślnicza 1 13-220 Rybno
Stowarzyszenie „Instytut EKOPRUSSIA”	Rybno 57 13-220 Rybno
Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Rybno	ul. Wyzwolenia 10 13-220 Rybno
Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Szczupliny, Nowa Wieś	Szczupliny 54/3 13 - 220 Rybno

Fundacja Nicolaus Copernicus zs. w Truszczytach	Truszczyzny 57 13 - 220 Rybno
Fundacja Fajnie Lokalnie	ul. Nowa 1 13-220 Rybno
Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Rybno zs. w Rumianie	Rumian 55 13-220 Rybno
Stowarzyszenie Na Rzecz Renowacji i Konserwacji Kościoła Św. Barbary w Rumianie	Rumian 16 13-220 Rybno
Stowarzyszenie „ŻABIANKA”	ul. Lubawska 15 13-220 Rybno
Stowarzyszenie „KRAINA SREBRNYCH ŁĄK”	Koszelewy 78 13-206 Płońska
Fundacja „JEZIORO POJEDNANIA”	Grądy 10 13-230 Lidzbark

Źródło: <http://www.dzialdowo.starostwo.gov.pl/>

Poniżej w tabeli przedstawiono stowarzyszenia, związki i kluby sportowe funkcjonujące na terenie gminy Rybno (3).

Nazwa organizacji pozarządowej	Siedziba
Gminny Klub Sportowy „Delfin” w Rybnie	13-220 Rybno
Katolicki Klub Sportowy „Iskra Hartowiec”	13-220 Rybno
Gminny Szkolny Związek Sportowy w Rybnie	ul. Lubawska 13 13-220 Rybno

Źródło: <http://www.dzialdowo.starostwo.gov.pl/>

Ponadto w gminie działa 9 jednostek ochotniczej straży pożarnej.

Nazwa organizacji pozarządowej	Siedziba
Ochotnicza Straż Pożarna w Rybnie	ul. Lubawska 15 13-220 Rybno
Ochotnicza Straż Pożarna w Grądach	Grądy 13-220 Rybno
Ochotnicza Straż Pożarna w Jegli	Jeglia 13-220 Rybno
Ochotnicza Straż Pożarna w Dębieniu	13-220 Rybno
Ochotnicza Straż Pożarna w Truszczytach	Truszczyzny 13-220 Rybno
Ochotnicza Straż Pożarna w Koszelewach	Koszelewy 13-220 Rybno
Ochotnicza Straż Pożarna w Hartowcu	Hartowiec 73 13-220 Rybno
Ochotnicza Straż Pożarna w Rumianie	Rumian 38 13-220 Rybno
Ochotnicza Straż Pożarna w Żabinach	Żabiny 25 13-220 Rybno

Źródło: <http://www.dzialdowo.starostwo.gov.pl/>

3.3 Sfera gospodarcza

3.3.1 Otoczenie gospodarcze

Potencjał gospodarczy gminy Rybno na koniec 2015 roku tworzyło 405 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON. Zdecydowaną większość stanowiły podmioty należące do sektora prywatnego. Podmioty prywatne stanowiły 94,81% ogółu podmiotów gospodarki narodowej, z kolei podmioty publiczne stanowiły pozostałe 4,44% ogółu podmiotów gospodarczych. Spośród podmiotów należących do sektora prywatnego wiodącą rolę odgrywały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, które stanowiły 89,06% ogółu tych podmiotów gospodarczych. Natomiast spośród podmiotów należących do sektora publicznego wiodącą rolę odgrywały państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, które stanowiły 83,33% ogółu tych podmiotów gospodarczych.

Tabela 2 Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własnościowych w gminie Rybno w 2015 roku

Podmioty gospodarki narodowej	Liczba podmiotów
Sektor publiczny – ogółem	18
• Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	15
• Przedsiębiorstwa państwowe	0
• Spółki handlowe	0
• Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0
Sektor prywatny – ogółem	384
• Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	342
• Spółki handlowe	7
• Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	2
• Spółdzielnie	3
• Fundacje	2
• Stowarzyszenia i organizacje społeczne	20
Razem	405

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie gminy Rybno na koniec 2015 roku dominowały przedsiębiorstwa prowadzące działalność usługową (212 podmiotów, które stanowiły 52,35% ogółu podmiotów gospodarczych). W nieco mniejszym stopniu przedsiębiorstwa funkcjonowały w przemyśle i budownictwie (169 podmiotów, które stanowiły 41,73% ogółu podmiotów gospodarczych). Najmniej liczne były przedsiębiorstwa prowadzące działalność w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (24 podmioty, które stanowiły 5,93% ogółu podmiotów gospodarczych).

Tabela 3 Podmioty gospodarki narodowej według rodzajów działalności w gminie Rybno w 2015 roku

Rodzaj działalności	Liczba podmiotów
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	24
Przemysł i budownictwo	169
Pozostała działalność	212
Razem	405

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W klasyfikacji podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy Rybno dominowały podmioty zatrudniające do 9 osób, które stanowiły 94,32% ogółu zarejestrowanych przedsiębiorstw (382 podmioty gospodarcze). Zdecydowanie mniejszą liczbę stanowiły podmioty zatrudniające od 10 do 49 osób (22 podmioty gospodarcze). Najmniejszą zaś – podmioty zatrudniające od 50 do 250 osób (tylko 1 podmiot gospodarczy).

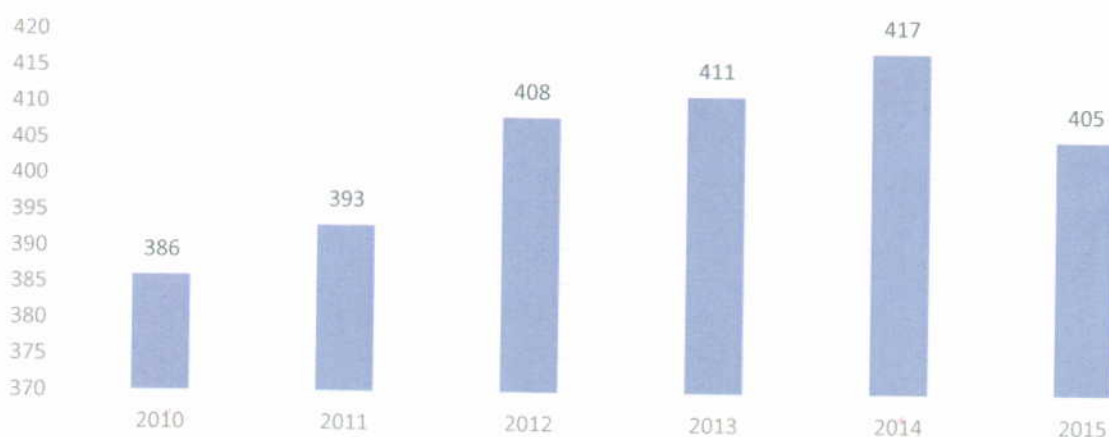
Tabela 4 Podmioty gospodarki narodowej według klas wielkości w gminie Rybno w 2014 roku

Klasa wielkości	Liczba podmiotów
0 – 9	382
10 – 49	22
50 – 249	1
Razem	405

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na przestrzeni ostatnich 6 lat liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy Rybno stopniowo się zwiększała, z wyjątkiem roku 2015. Poniższy wykres przedstawia, jak w poszczególnych latach zmieniała się liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON.

Wykres 5 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Rybno w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Spośród podmiotów gospodarki narodowej na terenie gminy Rybno, w 2015 roku najliczniejszą grupę stanowiły te, których dominującą działalnością było budownictwo (127 przedsiębiorstw, które stanowiły 31,36% ogółu zarejestrowanych podmiotów gospodarczych). Nieco mniej liczną grupę stanowiły podmioty zajmujące się handlem hurtowym i detalicznym, w tym naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle (85 przedsiębiorstw, które stanowiły 20,99% ogółu zarejestrowanych podmiotów gospodarczych). Do ważnych branż w gospodarce regionu należały również:

- przetwórstwo przemysłowe,
- działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby,

- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo,
- transport i gospodarka magazynowa,
- edukacja,
- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.

Tabela 5 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Rybno w 2015 roku według sekcji PKD 2007

Sekcja PKD 2007	Liczba podmiotów	Odsetek [%]
A rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	24	5,93%
B górnictwo i wydobywanie	0	0,00%
C przetwórstwo przemysłowe	38	9,38%
D wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	0,49%
E dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	0,49%
F budownictwo	127	31,36%
G handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	85	20,99%
H transport i gospodarka magazynowa	20	4,94%
I działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	3	0,74%
J informacja i komunikacja	6	1,48%
K działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4	0,99%
L działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2	0,49%
M działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	16	3,95%
N działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	6	1,48%
O administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	11	2,72%
P edukacja	17	4,20%
Q opieka zdrowotna i pomoc społeczna	8	1,98%
R działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	6	1,48%
S pozostała działalność usługowa	25	6,17%
T gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby		
Razem	405	100%

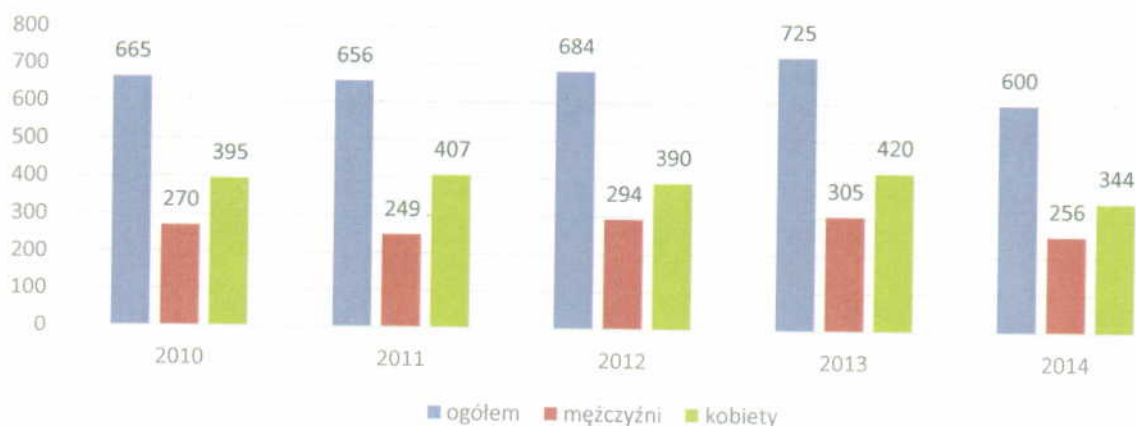
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.3.2 Bezrobocie i rynek pracy

Na terenie gminy Rybno na koniec 2014 roku liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy wynosiła 600 osób i zmniejszyła się w porównaniu do roku poprzedniego, zarówno wśród mężczyzn jak i kobiet. Poniższy wykres przedstawia, jak zmieniała się liczba osób bezrobotnych na terenie gminy w latach 2010-2014.

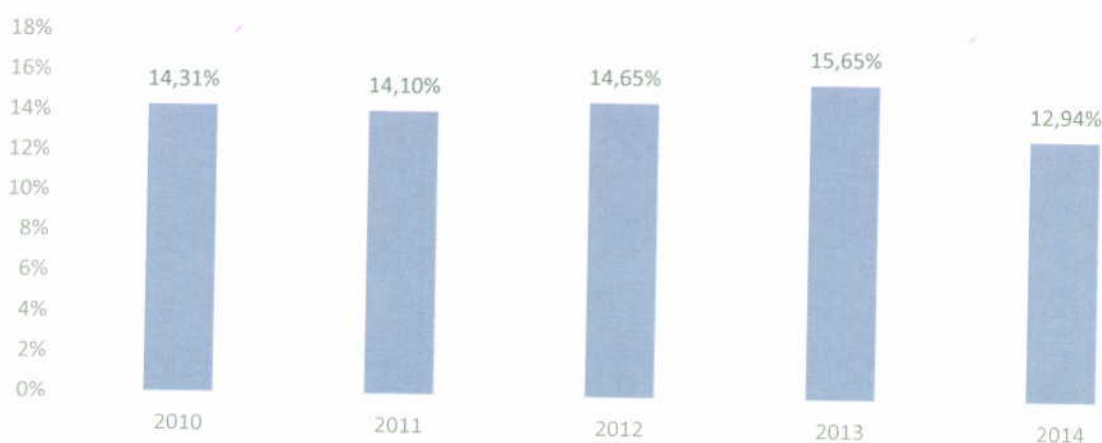
Wykres 6 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Rybno w latach 2009-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2014 roku wskaźnik udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie gminy Rybno ukształtował się na poziomie 12,94%. Poniższy wykres zawiera porównanie wskaźnika udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w poszczególnych latach 2010-2014. Należy zauważyć, że udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na przestrzeni analizowanego okresu był najmniejszy w roku ostatnim.

Wykres 7 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Rybno w latach 2010-2014

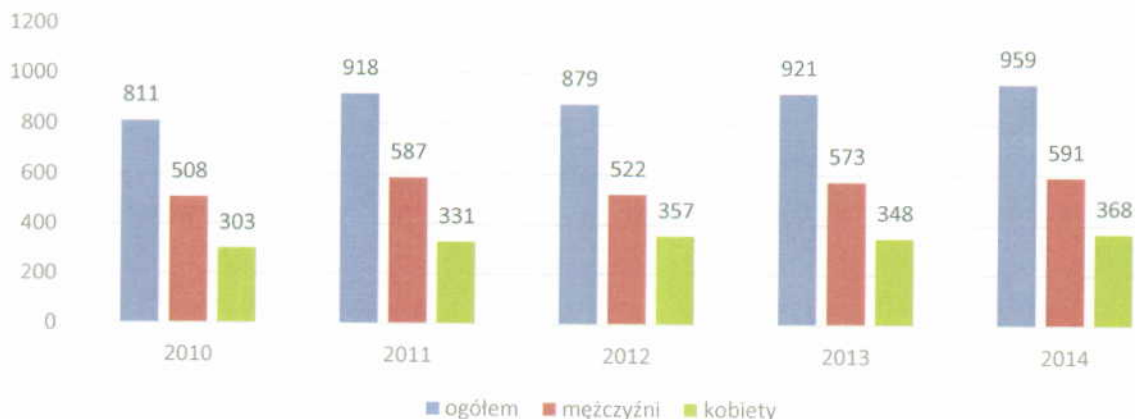

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie gminy Rybno na koniec 2014 roku liczba pracujących wynosiła 959 osób i zwiększyła się w porównaniu do roku poprzedniego zarówno wśród mężczyzn jak i kobiet. Poniższy wykres przedstawia, jak zmieniała się liczba osób pracujących na terenie gminy w latach 2010-2014.

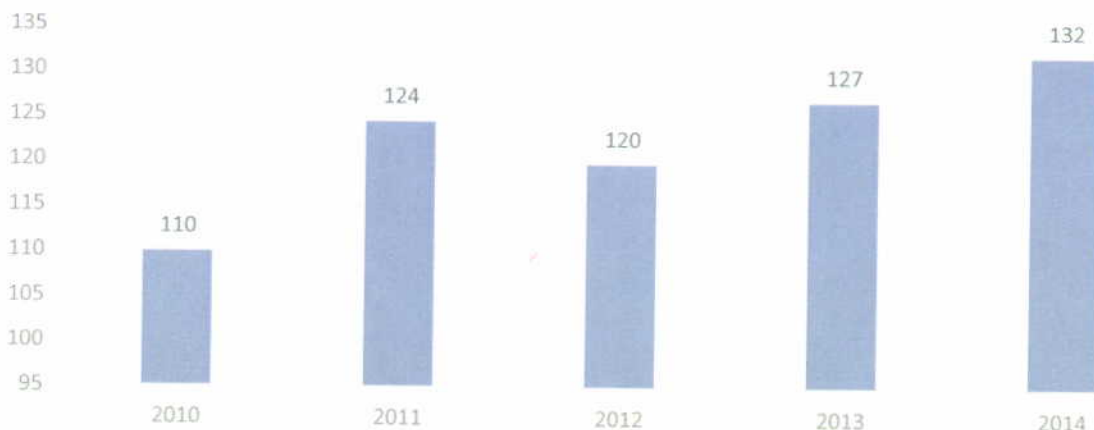
Wykres 8 Liczba pracujących w gminie Rybno w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2014 roku wskaźnik pracujących na 1 000 ludności w gminie Rybno wynosił 132 osoby. Oznacza to, że na każde 1 000 osób w gminie przypadały odpowiednio 132 osoby pracujące. Poniższy wykres zawiera porównanie liczby pracujących na 1 000 ludności w poszczególnych latach 2010-2014.

Wykres 9 Liczba pracujących na 1 000 ludności w gminie Rybno w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W porównaniu do średniej krajowej na przestrzeni analizowanego okresu przeciętne miesięczne wynagrodzenie mieszkańców powiatu działdowskiego, do którego przynależy gmina Rybno było niższe niż średnia krajowa i w roku 2014 wynosiło 76,1% kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w Polsce. Oznacza to, że przeciętne miesięczne wynagrodzenie mieszkańców powiatu działdowskiego w 2014 roku kształtowało się na poziomie 3045,94zł brutto.

Wykres 10 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w powiecie działdowskim w latach 2010-2014 w stosunku do średniej krajowej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

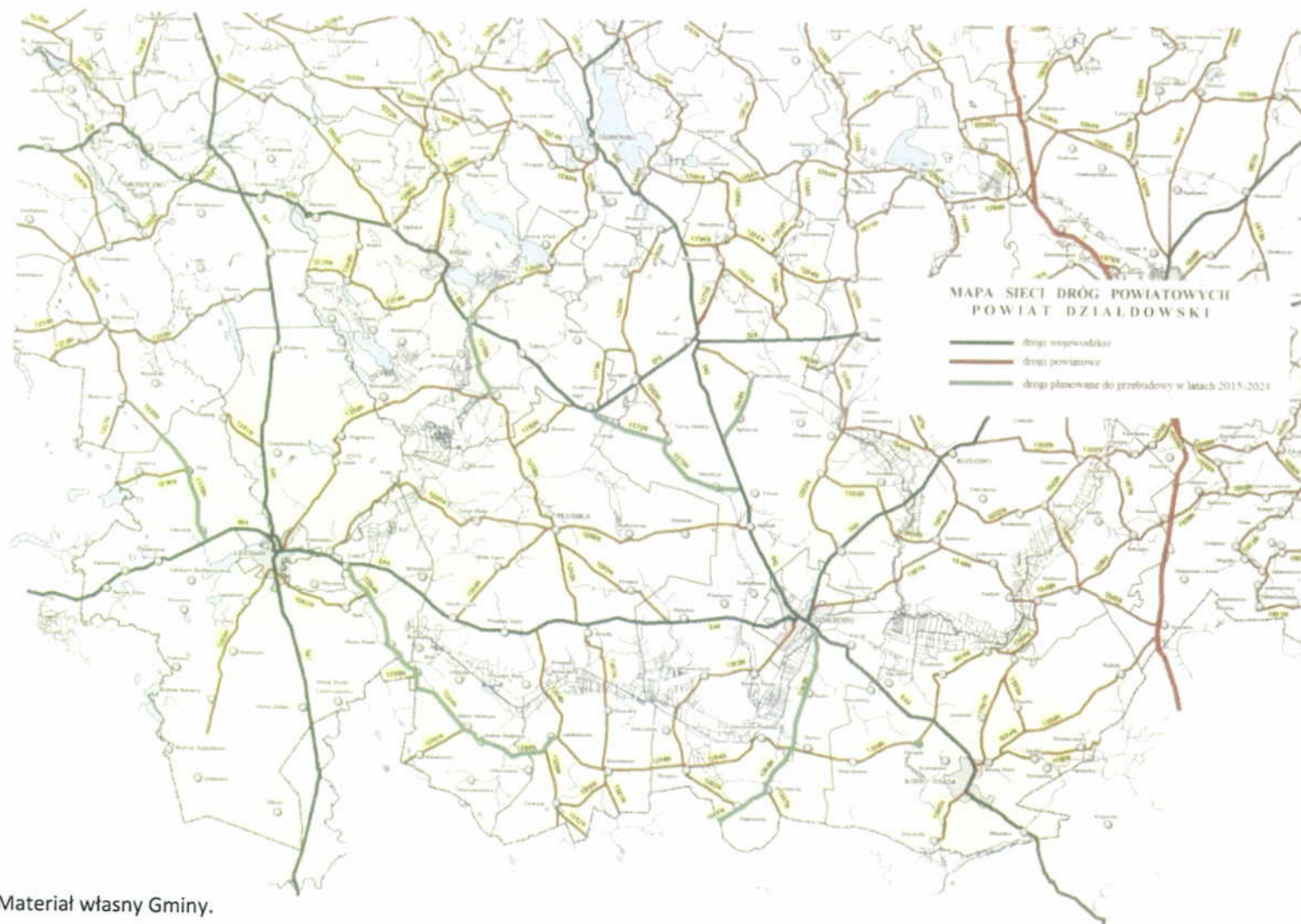
3.4 Infrastruktura techniczna

3.4.1 Infrastruktura komunikacyjna

Do najważniejszych szlaków komunikacyjnych na terenie gminy należy droga o statusie wojewódzkim: nr 538 Radzyń Chełmiński – Łasin – Nowe Miasto Lubawskie – Uzdrawo Rozdroże (lokalnie: Grodziczno – Rybno – Uzdrawo). Jej łączna długość na terenie Gminy to 19km. Droga ta zapewnia połączenie gminy z innymi ośrodkami oraz ma istotne znaczenie dla gospodarki gminy i turystyki. Obciążenie omawianej drogi na fragmencie położonym w gminie jest umiarkowane i wynosi, w zależności od odcinka, od ok. 500 do 1300 pojazdów na dobę. Długość dróg powiatowych na terenie gminy wynosi 50,091 km z czego wszystkie obciążone są nawierzchnią bitumiczną, obciążenie ruchem około 1200 pojazdów na dobę. Łączna długość dróg gminnych wynosi 88,730 km (z tego 38,767 km dróg utwardzonych) oraz sieć komunikacyjną gminy jest uzupełniona przez drogę wewnętrzną dojazdową do siedlisk, gruntów rolnych i leśnych z których 5,685 km jest utwardzonych. Przez teren gminy przebiega również ważna dwutorowa linia kolejowa tworząca węzeł komunikacyjny: Warszawa – Działdowo – Ława – Gdańsk (trasa nr 9 [E-65]). Na linii kolejowej znajduje się 6 przystanków oraz 4 przejazdy kolejowe na drogach gminnych i 1 na drodze powiatowej. Pozostałe skrzyżowania z linią kolejową są bezkolizyjne (wiadukty, mosty). W ramach programu Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013 została przebudowana linia kolejowa pn. „Modernizacja linii kolejowej E65 na odcinku Warszawa - Gdynia”.

Rysunek 3 Układ drogowy w powiecie działdowskim

Źródło: Materiał własny Gminy.

Rysunek 4 Charakterystyka dróg w gminie Rybno

GMINA RYBNO

Lp.	Numer i nazwa drogi	Lokalizacja drogi	Długość drogi km	w tym o nawierzchni				Klasa drogi
				bitumicznej	brukowcowej	żwirowej	gruntowej	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	1254 N Tuszewo-gr.pow.-Truszczyń-Dębień	6+749-11+073	4,324	4,324	-	-	-	L
2.	1255 N Dąbrówno-Tuczki-Płościca-Gródki	4+517-17+413	12,896	12,896	-	-	-	Z
3.	1256 N Dębień-Rumian-Groszki-Lewałd Włki	0+000-7+646	7,646	7,646	-	-	-	L
4.	1267 N Wierzbica-Gutowo-Rumian-Rybno	8+102-14+236	6,134	6,134	-	-	-	Z
5.	1274 N /Ostaszewo/gr.pow.-Gronowo-Rybno-dr.woj.538	0+000-7+610	7,610	7,610	-	-	-	L
6.	1280 N /dr.woj.544/Lidzbark-Koszelewy	8+570-14+196	5,626	5,626	-	-	-	Z
7.	1282 N dr.1255 N-Gralewo-Gralewo Stacja	3+236-3+457	0,221	0,221	-	-	-	L
8.	1349 N dr.woj.538-Jeglia-Gronowo	0+000-2+805	2,805	2,805	-	-	-	L
9.	1373 N dr.1236 N-Gralewo-Turza Włka-Filice /dr.woj.542/	1+452-4+281	2,829	2,829	-	-	-	Z
R a z e m :			50,091	50,091	-	-	-	X

Źródło: Materiał własny Gminy

3.4.2 Infrastruktura energetyczna

Na terenie gminy znajdują się przede wszystkim pojedyncze sztuczne oraz liniowe źródła pól elektromagnetycznych wraz ze związanymi z nimi stacjami elektroenergetycznymi. Na terenie gminy znajduje się 5 stacji bazowych telefonii komórkowej, a także następujące elementy sieci energetycznej, będące źródłami pola elektromagnetycznego:

- elektroenergetyczne linie napowietrzne NN 0,4 kV, SN 15 kV, WN 220 kV (Włocławek – Olsztyn I), WN 110 kV;
- stacje elektroenergetyczne (GPZ 110/15 kV - Tuczeki);
- stacje transformatorowe SN 15/0,4 kV;
- cywilne stacje radiowe CB o mocy około 10 W;
- urządzenia nadawcze, diagnostyczne i inne, będące w posiadaniu policji, straży pożarnej, pogotowia i zakładów przemysłowych.⁴

3.4.3 Infrastruktura ochrony środowiska

Na terenie gminy Rybno znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- Cztery obszary chronionego krajobrazu
 - Grzybiny
 - Hartowiecki
 - Naguszewski
 - Otuliny Welskiego Parku Krajobrazowego – Dębien
- Obszar Natura 2000
 - Ostoja Welska
- Park krajobrazowy
 - Welski Park krajobrazowy
- pomniki przyrody
- rezerваты przyrody
- Użytek ekologiczny
 - Koszelewki

3.4.4 Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

Według danych Programu Wojewódzkiego na terenie województwa nie występuje na większą skalę deficyt wody ani zagrożenie pustynnienia obszarów rolnych. Źródłem poboru wody do celów komunalnych i przemysłowych na terenie gminy są wody podziemne. Na terenie gminy Rybno funkcjonują 3 hydrofornie w miejscowościach Hartowiec, Gralewo Stacja i Koszelewo oraz stacja uzdatniania wody w miejscowości Rybno. Z powyższych ujęć są zasilane w wodę następujące miejscowości:

1. Ze Stacji Uzdatniania Wody w Rybnie jest zasilane w wodę Rybno, gdzie produkcja wody wynosi 287 m³/dobę.

⁴ Program ochrony środowiska Gminy Rybno na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2018

2. Z Hydroforni Hartowiec są zasilane w wodę miejscowości: Hartowiec, Dębień, Truszczyzny, Rumian, Jeglia i Gronowo, gdzie produkcja wody wynosi 275 m³/dobę.
3. Z Hydroforni Koszelewy są zasilane w wodę miejscowości: Koszelewy, część m. Tuczki, Grabacz i Gralewo wieś (gm. Płońnica), gdzie produkcja wody wynosi 108 m³/dobę.
4. Z Hydroforni Gralewo Stacja są zasilane miejscowości: Gralewo Stacja, Żabiny, część m. Tuczki, Prusy, Szczupliny, Nowa Wieś, Groszki, Naguszewo, gdzie produkcja wody wynosi 218 m³/dobę.

Miejscowość Koszelewki jest zasilana w wodę z Hydroforni Jeleń gm. Lidzbark. Pozostały do zwodociągowania miejscowości Grądy, Wery i Kopaniarze, które planuje się zasilić z Hydroforni Hartowiec, rozbudowując wodociąg wiejski z Gronowa do m. Grądy – Wery – Kopaniarze.

Tabela 6 Wykaz miejscowości i liczby osób zameldowanych, w tym zwodociągowanych na terenie Gminy Rybno według stanu na dzień 31.12.2015 r.

Lp.	Nazwa miejscowości	Ilość zameldowanych osób ogółem	w tym		Uwagi
			zwodociągowanych	nie zwodociągowanych	
1.	Dębień	337	321	16	-
2.	Grabacz	40	36	4	-
3.	Gralewo Stacja	117	117	0	-
4.	Grądy	103	0	103	brak wodociągu
5.	Gronowo	107	103	4	-
6.	Groszki	119	119	0	-
7.	Hartowiec	663	659	4	-
8.	Jeglia	301	289	12	-
9.	Kopaniarze	51	0	51	brak wodociągu
10.	Koszelewki	123	123	0	-
11.	Koszelewy	579	574	5	-
12.	Naguszewo	90	90	0	-
13.	Nowa Wieś	58	53	5	-
14.	Prusy	72	67	5	-
15.	Rapaty	56	56	0	-
16.	Rumian	310	310	0	-
17.	Rybno	2.637	2.623	14	-
18.	Szczupliny	168	168	0	-
19.	Truszczyzny	285	280	5	-
20.	Tuczki	423	423	0	-
22.	Żabiny	692	688	4	wodociągu
RAZEM		7.367	7.099	268	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zwodociągowanie miejscowości na terenie gminy wynosi ponad 90%. Długość sieci wodociągowej na terenie Gminy wynosi 117,34 km, a sieci kanalizacyjnej 44,65 m (stan na 31 grudnia 2015 r.). Liczba

przyłączy wodociągowych na terenie gminy to 1835, a kanalizacyjnych 1045. Wsie rozproszone, szczególnie te małe, zaopatrują się w wodę z własnych studni wierconych lub kopanych. Zasadniczą część wody do celów użytkowych mieszkańców gminy pobierana jest z ujęć podziemnych.⁵

3.4.5 Gospodarka odpadami

Okolo 6.300 osób w gminie Rybno jest objętych zorganizowanym systemem zbierania odpadów komunalnych. Odpady z terenu gminy Rybno deponowane są lub unieszkodliwiane na składowisku w Zakrzewie, Ciechanówku i Rudnie. W roku 2006 zakończono eksploatację składowiska odpadów w miejscowości Dębień. W 2011 r. PUK Spółka z o. o. zebrała 913,20 Mg niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, z czego z handlu i biur – 93,46 Mg, z usług komunalnych – 65,80 Mg, z gospodarstw domowych – 753,94 Mg, zaś Lubawska Spółka Komunalna Sp. z o.o. ul. Kopernika 65, 14-260 Lubawa w 2011 r. zebrała 18,96 Mg odpadów komunalnych. Razem zebrano 932,16 Mg odpadów komunalnych. PUK Spółka z o. o. odbierała odpady do kwietnia 2012 r., po tym terminie odbiorem zajmują się wymienione wyżej podmioty. Jako członek Związku Gmin „Działdowszczyzna”, od 2004 roku Gmina Rybno realizuje selektywną zbiórkę odpadów. Selektywną zbiórkę zajmuje się Komunalny Zakład Gospodarki Odpadami OSADUS z Działdowa. W gestii zakładu jest 60 pojemników do selektywnej zbiórki odpadów o łącznej pojemności 92,40 m³. W 12 miejscach na terenie Gminy ustawiane są zespoły pojemników, poza tym w wielu miejscach rozstawiono pojemniki pojedyncze. W ramach prowadzonej selektywnej zbiórki odpadów, w 2015 roku na terenie gminy zebrano 18,40 Mg papieru i makulatury, 75,40 Mg tworzyw sztucznych oraz 135,80 Mg szkła. Poza tym zebrano 4,6 Mg metali, 4,7 Mg zużytego sprzętu elektronicznego, 21,6 Mg odpadów wielkogabarytowych oraz 78.50 Mg odpadów ulegających biodegradacji i 1,9 Mg opakowań niekonwencjonalnych. Od lipca 2013 r. E 26 „Działdowszczyzna” przejęła obowiązki gminne związane z gospodarowaniem odpadami (ustalenie stawek opłat, przyjmowanie deklaracji i organizowanie przetargu itp.). Firmą obsługującą gminę Rybno jest Unii Max, Tęczowy Las 2A 70, 10-687 Olsztyn, Bartąg oraz firma KOMA Sp. z o.o. Oddział Działdowo ul. Grunwaldzka 23, 13-200 Działdowo. W ramach gospodarki odpadami na terenie gminy Rybno są: odpady zmieszane, popiół, odpady bio, papier, plastik, szkło, odpady wielkogabarytowe oraz zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny u źródła).

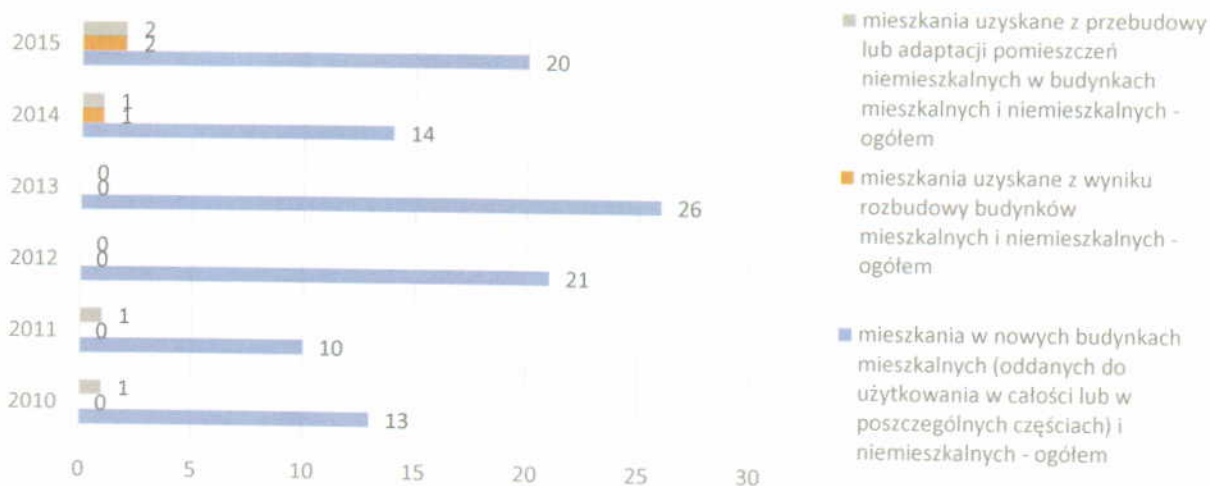
3.4.6 Infrastruktura mieszkalnictwa

W gminie Rybno w roku 2015 oddano do użytkowania w nowych budynkach 20 mieszkań. Na skutek rozbudowy budynków pozyskano 2 mieszkania. W dwóch przypadkach mieszkanie zostało oddane do użytkowania dzięki adaptacji pomieszczeń niemieszkalnych.

⁵ Program ochrony środowiska gminy Rybno na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2018

Wykres 11 Mieszkania oddane do użytkowania w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych w gminie Rybno w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.5 Infrastruktura społeczna

3.5.1 Edukacja

Na terenie Gminy Rybno nie funkcjonuje żaden żłobek i klub dziecięcy.

W 2014 roku zaobserwowano natomiast spadek liczby dzieci w wieku przedszkolnym (3-5 lat) z 293 (2010) do 267. Niemniej jednak wzrasta liczba najmłodszych mieszkańców objętych wychowaniem przedszkolnym (od roku 2010 do 2014 odnotowano wzrost w wysokości 41%). W 2014 roku odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na terenie Gminy wyniósł 58,4%. Dane na przestrzeni lat 2010-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7 Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym i w wieku przedszkolnym (3-5 lat) w latach 2010-2014 na terenie Gminy Rybno

ROK	DZIECI OGÓŁEM	ODSETEK DZIECI OBJĘTYCH WYCHOWANIEM PRZEDSZKOLNYM
2010	255	36,1
2011	283	47,7
2012	285	40,4
2013	293	48,8
2014	267	58,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jak wynika z uzyskanych danych, na terenie Gminy funkcjonuje 1 przedszkole oraz 6 oddziałów przedszkolnych zlokalizowanych w szkołach podstawowych. Poniższa tabela ilustruje pełen wykaz.

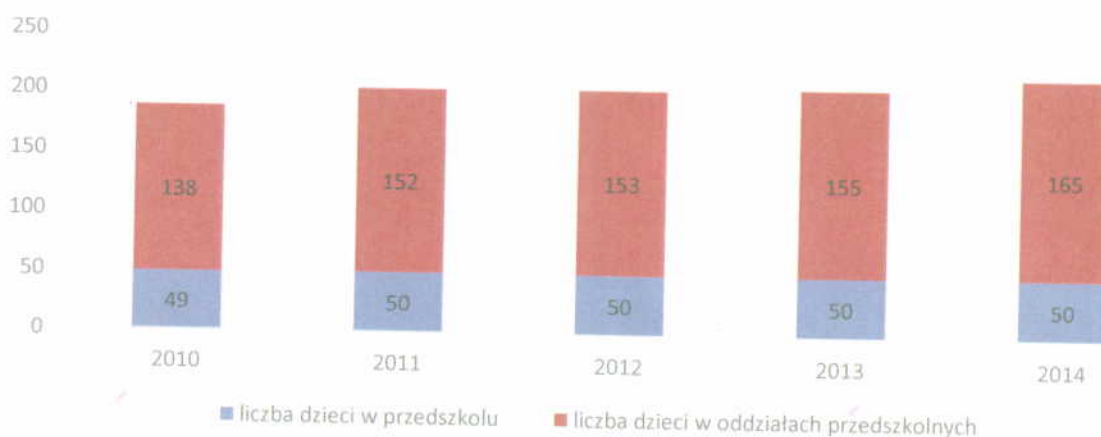

PLACÓWKA	LICZBA	ADRES
Przedszkole	1	Przedszkole w Rybnie ul. Lubawska 15, 13-220 Rybno
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	6	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Hartowcu Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Jegli Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Koszelewach Szkoła Podstawowa im. ks. Jana Twardowskiego w Rumianie Szkoła Podstawowa im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Rybnie Szkoła Podstawowa im. Polskich Mistrzów Olimpijskich w Żabinach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Liczba dzieci w przedszkolu w Rybnie w latach 2011-2014 pozostawała na stałym poziomie – 50 (wyjątkiem jest rok 2010 – 49) i było to maksymalne wykorzystanie miejsc oferowanych przez placówkę. Na przestrzeni niniejszych lat wzrastała jednak liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych z 138 w roku 2010 do 165 w 2014. W ostatnim analizowanym roku łącznie do jednostek uczęszczało 215 dzieci.

Wykres 12 Liczba dzieci w przedszkolu i oddziałach przedszkolnych w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Kolejną jednostką organizacyjną systemu oświaty jest szkoła podstawowa. Na terenie gminy, łącznie, funkcjonuje 6 tego typu placówek. Pełne zestawienie przedstawiono poniżej.

PLACÓWKA	ADRES
Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Hartowcu	Hartowiec 40, 13-220 Rybno
Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Jegli	Jeglia 10, 13-220 Rybno
Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Koszelewach	Koszelewy 78, 13-206 Płońnica
Szkoła Podstawowa im. ks. Jana Twardowskiego w Rumianie	Rumian 12, 13-220 Rybno

Szkoła Podstawowa im. Kawalerów Orderu
Uśmiechu w Rybnie
Szkoła Podstawowa im. Polskich Mistrzów
Olimpijskich w Żabinach

ul. Wyzwolenia 12,
13-220 Rybno
Żabiny 26,
13-220 Rybno

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Liczba szkół podstawowych na terenie gminy pozostaje bez zmian, zmieniają się natomiast statystyki dotyczące uczęszczających do nich uczniów. Najwięcej dzieci i młodzieży odnotowano w roku 2010 (550), zaś najmniej w 2013 (509). Warto zaznaczyć, że liczba uczniów przypadających na jeden oddział w szkołach podstawowych na terenie gminy waha się w granicach 12-13 osób.

Wykres 13 Liczba szkół podstawowych oraz ich uczniów na terenie Gminy Rybno (2010-2014)

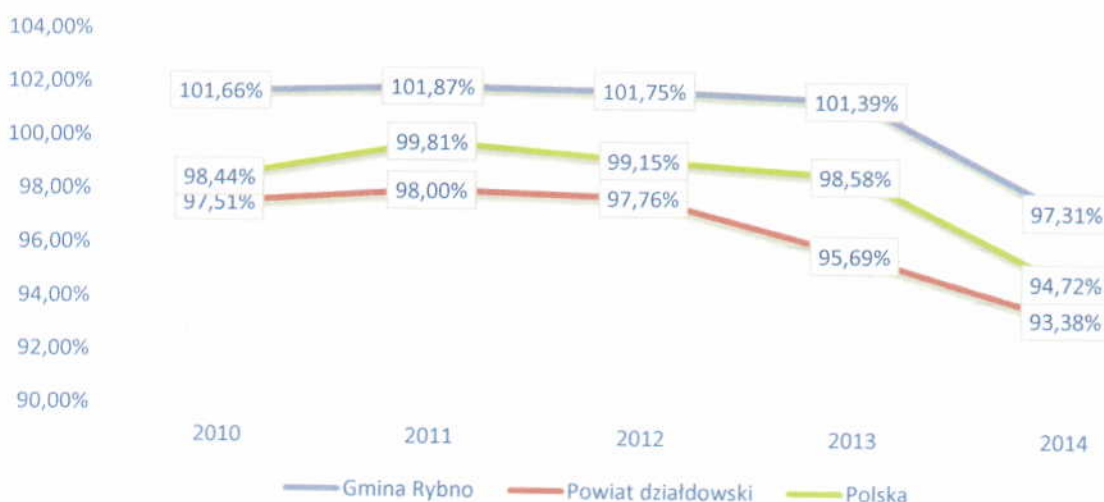
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Miarą powszechności nauczania są współczynniki skolaryzacji, wyrażane w ujęciu procentowym. W przypadku szkolnictwa podstawowego przyjmują one, na ogół, wysokie wartości ze względu na obowiązkowy charakter tego poziomu edukacji. Pomimo tego można zaobserwować pewne ich zróżnicowanie. Wartość współczynnika skolaryzacji brutto⁶ w 2014 roku dla gminy wyniosła 97,31%. Uwagę zwraca stopniowy spadek jego wartości, począwszy od roku 2011, z poziomu ponad 101%. Ten sam kierunek zmian ma miejsce również na terenie powiatu (2011 – 98,00%; 2014 – 93,38%) oraz całego kraju (2011 - 99,81%; 2014 – 94,72%). Warto zaznaczyć jednak, że w porównaniu zarówno do powiatu, jak i Polski, wartość wskaźnika dla Gminy Rybno jest zdecydowanie wyższa w całym analizowanym okresie.

⁶ Współczynnik skolaryzacji brutto to relacja liczby uczących się (stan na początku roku) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania

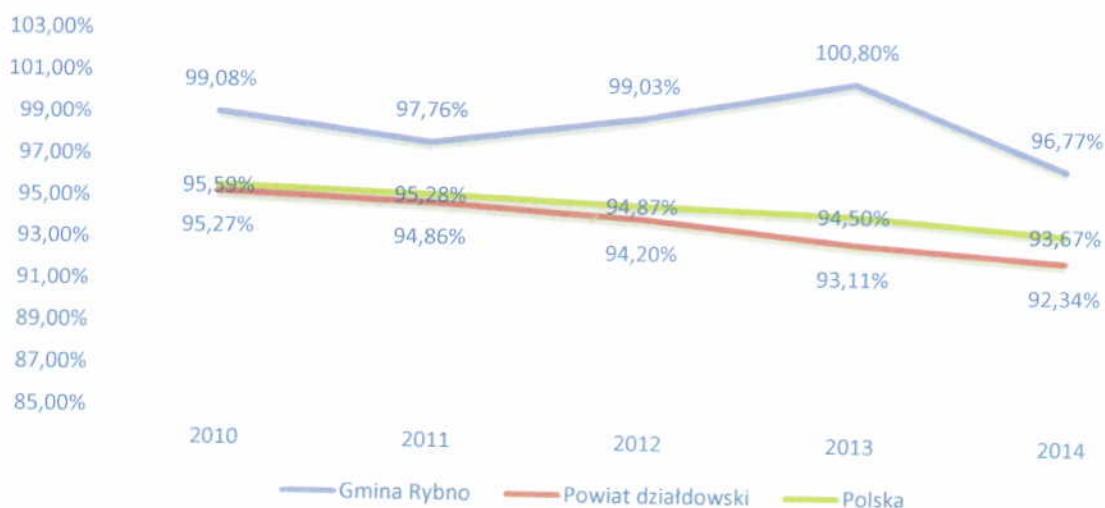
Wykres 14 Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych (2010-2014)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W przypadku współczynnika skolaryzacji netto⁷ dla szkół podstawowych jego wartość była w latach 2010 – 2014 nieco niższa, niż w przypadku współczynnika brutto. Dla gminy Rybno w roku 2014 wyniosła ona 96,77% (spadek o 4,03 p.p. w porównaniu do roku 2013) i była jednym z najniższych w analizowanym okresie. Podobną tendencją odznaczają się wartości współczynnika dla powiatu (spadek na przestrzeni lat 2010-2014 o 2,93 p.p.) oraz całego kraju (spadek o 1,92 p.p.). W dalszym ciągu jednak wartość dla Gminy jest wyższa od powiatowej i ogólnokrajowej.

Wykres 15 Współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych (2010-2014)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie gminy funkcjonują dwa gimnazja: publiczne i niepubliczne. Wykaz przedstawiono poniżej.

⁷ Współczynnik skolaryzacji netto to relacja liczby osób (w danej grupie wiekowej) uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania

Tabela 8 Wykaz gimnazjów na terenie Gminy Rybno

PLACÓWKA	ADRES
Niepubliczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Hartowcu	Hartowiec 40, 13-220 Rybno
Gimnazjum im. Marii Skłodowskiej-Curie w Rybnie ⁸	ul. Sportowa 24, 13-220 Rybno

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Podobnie jak w przypadku szkół podstawowych, tak i liczba gimnazjów w gminie pozostaje bez zmian – zmienia się natomiast liczba uczęszczających do nich uczniów. Począwszy od roku 2011 zaobserwować można zmniejszanie liczby młodzieży w rybieńskich gimnazjach: z 345 do 280 (2014 rok), co stanowi spadek o prawie 19% na przestrzeni 4 lat. Liczba młodzieży przypadającej na jeden oddział w roku 2010 wynosiła 23, natomiast w roku 2014 kształtuje się na poziomie 19.

Wykres 16 Liczba gimnazjów oraz ich uczniów na terenie Gminy Rybno (2010-2014)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poziomie szkolnictwa gimnazjalnego wartości współczynników skolaryzacji przyjmują na ogół wartości niższe, niż w przypadku szkół podstawowych, a ich poziom jest również zróżnicowany. Wartość współczynnika brutto dla gminy Rybno na przestrzeni lat 2010-2014 ulegała wahaniom, jednak należy zaznaczyć, że kształtuje się na wysokim poziomie – w analizowanym okresie odnotowano wzrost w wysokości 5,26 p.p. W przypadku powiatu wartość współczynnika waha się na poziomie 95,58% – 97,87%, natomiast w skali ogólnokrajowej zaobserwować można systematyczny jej spadek.

⁸ Gimnazjum mieści się w Zespole Szkół w Rybnie.

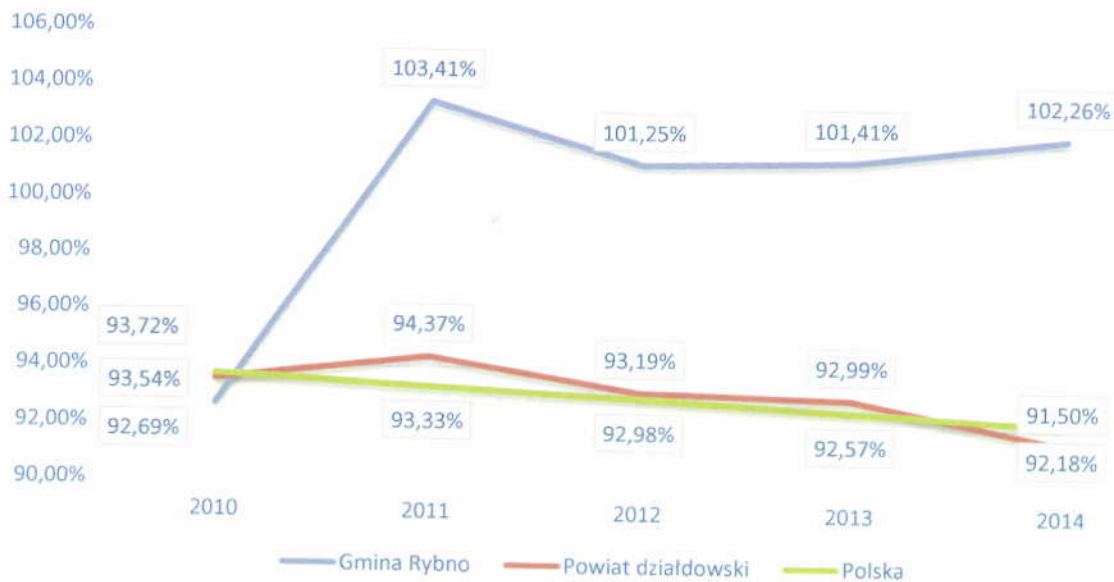
Wykres 17 Współczynnik skolaryzacji brutto dla gimnazjów (2010-2014)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W przypadku współczynnika skolaryzacji netto dla gimnazjów zaznaczyć należy, że jego wartość na terenie gminy od roku 2011 pozostaje na zbliżonym poziomie (103,41% – 101,25%). Dużo niższe wyniki odnotowano na poziomie powiatu (wartość wskaźnika z roku na rok maleje) oraz całego kraju (w 2014 roku odnotowano współczynnik na poziomie 91,50%).

Wykres 18 Współczynnik skolaryzacji netto dla gimnazjów (2010-2014)

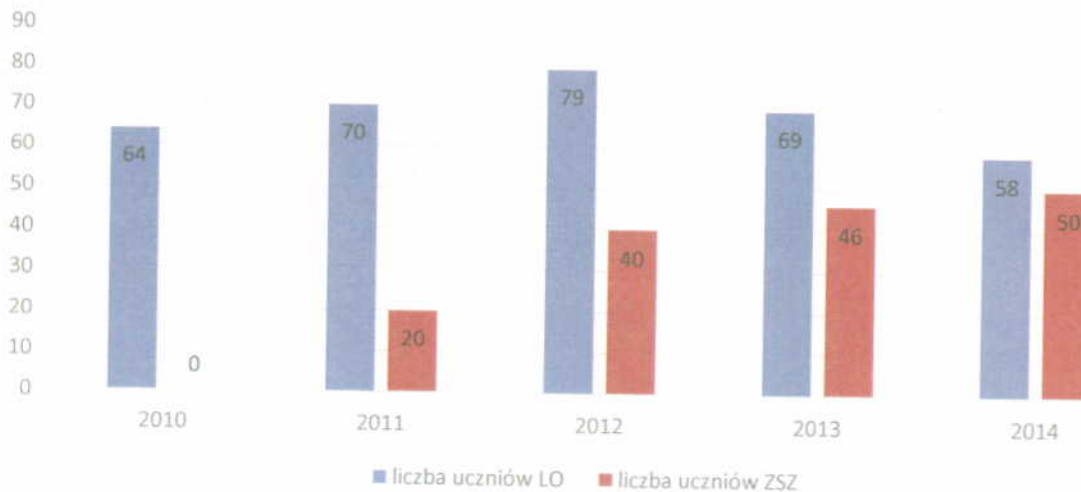
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie Gminy znajduje się również Liceum Ogólnokształcące im. bp. Jana Chrapka oraz Zasadnicza Szkoła Zawodowa, zlokalizowane przy ulicy Sportowej 24 w Rybnie. Placówki, wraz z Gimnazjum im. Marii Skłodowskiej-Curie, tworzą Zespół Szkół. Liczba uczniów uczęszczających do

Liceum Ogólnokształcące, począwszy od roku 2012, ulega zmniejszeniu – z 79 do 58 w roku 2014 – co związane jest z odpływem młodzieży do większych ośrodków zlokalizowanych w pobliżu gminy. Natomiast Zasadnicza Szkoła Zawodowa, funkcjonująca na terenie Gminy od 2011 roku, z roku na rok przyciąga coraz większą liczbę młodzieży – 20 uczniów w 2011 roku i 50 w 2014.

Wykres 19 Liczba uczniów uczęszczających do Liceum Ogólnokształcącego oraz Zasadniczej Szkoły Zawodowej na terenie Gminy Rybno w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.5.2 Kultura, sport i rekreacja

Na terenie gminy funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Rybnie, która oferuje użytkownikom możliwość gry na instrumentach i poszerzanie wiedzy muzycznej, udostępnia bogatą ofertę zróżnicowanego księgozbioru (w tym literatury regionalnej) powiększonego o zbiór audiobooków, bezpłatny dostęp do Internetu, możliwości drukowania, skanowania, faksowania i kserowania. Cyklicznie organizuje również imprezy o charakterze patriotycznym, kościelnym, kultywuje tradycje ludowe oraz regionalne⁹. Według danych GUS księgozbiór biblioteki z roku na rok wzrasta: 2010 – 25 361 pozycji, 2014 – 26 960 pozycji. W przeliczeniu na 1000 ludności kształtuje się na poziomie 3 701,8 pozycji (2014). Liczba czytelników pozostaje na zbliżonym poziomie (650-668 osób), chociaż w porównaniu do roku 2010 można zaobserwować tendencję spadkową. Wzrasta natomiast wskaźnik wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach – w 2010 roku wynosił 18,3, natomiast w 2014 już 23,4.

⁹ http://biblioteka.gminarybno.pl/?page_id=76 [data odczytu: 5.04.2016 r.].

Tabela 9 Biblioteki na terenie Gminy

	2010	2011	2012	2013	2014
Biblioteki i filie	1	1	1	1	1
Pracownicy biblioteki	6	6	6	6	6
Księgozbiór	25361	25566	26570	27142	26960
Czytelnicy w ciągu roku	709	655	676	650	668
Ludność na 1 placówkę biblioteczną	7382	7384	7347	7274	7283
Księgozbiór biblioteki na 1000 ludności	3435,5	3462,4	3616,4	3731,4	3701,8
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	96	89	92	89	92
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	18,3	18,3	18,5	20,7	23,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poza biblioteką, do placówek kulturalnych (w tym świetlic wiejskich), zaliczyć należy:

- Remizę OSP Rybno;
- Remizę OSP Żabiny;
- Remizę OSP Rumian;
- Remizę OSP Truszczyzny;
- Remizę OSP Koszelewy;
- Remizę OSP Jeglia;
- Remizę OSP Dębień;
- Remizę OSP Grądy.

Na terenie gminy nie funkcjonują organizacje pozarządowe o charakterze kulturalnym, ale działalność prowadzi zorganizowana grupa przedsięwzięć kulturalnych w postaci Młodzieżowej Orkiestry Dętej. Orkiestra funkcjonuje od 2000 r., uświetnia wiele uroczystości państwowych i kościelnych na terenie gminy Rybno oraz poza nią, występuje podczas imprez organizowanych przez różne instytucje i zakłady pracy (m.in. Impresje Brodnickie, Dni Węgorzewa, Festyn Rodzinny w Rybnie, jubileusz 80-lecia OSP w Rybnie, jubileusz 120-lecia OSP w Biskupcu). Zespół bierze również udział w konkursach i przeglądach¹⁰.

Na terenie gminy Rybno funkcjonuje także dobrze rozwinięta baza rekreacyjno-sportowa, z pełnowymiarową, w pełni wyposażoną halą sportową oraz wieloma boiskami wielofunkcyjnymi ze sztuczną nawierzchnią. Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rybnie oferuje: halę sportową, siłownię, tenis ziemny na parkiecie hali, stół bilardowy oraz tenis stołowy. Na terenie gminy Rybno znajdują się także boiska wielofunkcyjne o nawierzchni z trawy syntetycznej, zlokalizowane w miejscowościach: Hartowiec, Koszelewy, Rumian, Rybno, Żabiny¹¹. Na obszarze gminy organizowanych jest również wiele imprez i turniejów sportowych, m.in. Liga Warcabowa i Szachowa, Liga Tenisa Ziemnego,

¹⁰ http://leksykonkultury.ceik.eu/index.php/M%C5%82odzie%C5%BCowa_Orkiestra_D%C4%99ta_z_Rybna [data dostępu: 5.04.2016 r.].

¹¹ http://gminarybno.pl/aktywny_wypoczynek/na-hali-lub-boisku,67.html [data odczytu: 5.04.2016 r.].

turnieje tenisa stołowego, turnieje lekkoatletyczne oraz turnieje piłki nożnej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na terenie gminy od 2012 roku funkcjonuje ogólnie 7 klubów sportowych (łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS) oraz kilkanaście sekcji (2014 – 18). Liczba członków w latach 2012-2014 pozostawała na zbliżonym poziomie 220-230 osób. Liczba ćwiczących ogółem jest jednak zmienna: 2012 – 210 osób, 2014 – 182 osoby. Dokładne dane dla gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10 Kultura fizyczna i sport na terenie Gminy

	2010	2012	2014
Kluby	5	7	7
Członkowie	155	227	223
Ćwiczący ogółem	111	210	182
Sekcje sportowe	14	23	18
Trenerzy	2	3	3
Instruktorzy sportowi	1	4	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W sferze rekreacji warto również zaznaczyć, że Gmina Rybno oraz otaczające ją tereny stwarzają bardzo dobre warunki do turystyki rowerowej. Potencjalnymi szlakami mogą być m.in.:

1. Ścieżka rowerowa „Wokół Jeziora Rumian” – całkowita długość trasy wynosi 22 km. Proponowana trasa wiedzie wokół jeziora Rumian znajdującego się na terenie gminy Rybno.
2. Szlakiem największych jezior Welskiego Parku Krajobrazowego – trasa wiedzie przez centralną część Parku, gdzie znajduje się większość dużych jezior. Prowadzi przez okolice 7 jezior: Rybno, Zarybinek, Neliwa, Tarczyńskie, Grądy, Kiepińskie i Gronowskie.
3. Szlak błękitny – całkowita długość szlaku to 25,5 km. Trasa zlokalizowana jest w obrębie gminy Rybno. Warto zaznaczyć, że ścieżka rowerowa powstała dzięki współpracy gminy oraz Welskiego Parku Krajobrazowego¹².
4. Szlak pieszy ścieżka dydaktyczna „Nad Neliwą”.

Poza szlakami rowerowymi warto wspomnieć także o spływie kajakowym rzeką Wel, która swój bieg rozpoczyna u źródeł leżących w okolicach wsi Bartek, położonej nieco na północ od jeziora Dąbrowa Wielka. Licząca 95,8 km długości rzeka na teren gminy Rybno wpływa w okolicach wsi Szczupliny. Ze względu na swój naturalny, niezmienny od wieków charakter Wel jest bardzo atrakcyjnym szlakiem kajakowym, na którym można spotkać licznie występujące gatunki ptaków, gadów, płazów i ryb. Atrakcją rzeki jest obecność w jej wodach takich ryb, jak pstrąg czy troć wędrowna, połów ich wymaga jednak posiadania od wędkującego odpowiednich zezwoleń (opłaty na rzeki górskie).

¹² http://gminarybno.pl/aktywny_wypoczynek/na-rowerze,66.html [data odczytu: 5.04.2016 r.].

Przyjmując za kryterium stopień trudności proponowany szlak można podzielić na trzy rodzaje odcinków:

1. Łatwy

Od miejscowości Szczupliny do miejscowości Podcibórz (dł. 31.1 km). Ten odcinek można polecić początkującym kajakarzom jako dwudniowy, bezpieczny i atrakcyjny krajobrazowo spływ.

2. Trudny

Od miejscowości Dąbrówno do miejscowości Szczupliny (dł. 11.9 km)

Od miejscowości Podcibórz do miejscowości Kurojady (dł. 14.50 km)

3. Bardzo trudny

Od miejscowości Kurojady do końca szlaku w Bratianie.

3.5.3 Ochrona zdrowia

Na terenie gminy działa jeden publiczny zakład opieki zdrowotnej oraz prywatny gabinet rehabilitacji. Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rybnie (SPG ZOZ w Rybnie) powstał w 1999 roku, w wyniku przekształcenia Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej uchwałą Rady Gminy Rybno Nr II/9/98 z dnia 25.11.1998r. Organem założycielskim SPG ZOZ w Rybnie jest Rada Gminy w Rybnie. Ośrodek zdrowia udziela świadczeń zdrowotnych w następujących zakresach:

- Świadczenia w podstawowej opiece zdrowotnej:
 - lekarz Podstawowej Opieki Zdrowotnej (POZ);
 - pielęgniarka środowiskowo-rodzinna;
 - położna środowiskowo-rodzinna;
 - pielęgniarka medycyny szkolnej w Rybnie i Koszelewach.
- Świadczenia ogólnostomatologiczne;
- Świadczenia specjalistyczne:
 - poradnia ginekologiczno-położnicza;
 - gabinet diagnostyczno-zabiegowy;
 - poradnia logopedyczna.
- Świadczenia diagnostyczne - pracownia USG;
- Świadczenia profilaktyczne.

Świadczenia zdrowotne udzielane są nieodpłatnie na podstawie umów z Narodowym Funduszem Zdrowia (NFZ). W SPG ZOZ w Rybnie podstawową opieką zdrowotną objętych jest około 6 tys. pacjentów, co stanowi około 80% wszystkich mieszkańców gminy.

W SPG ZOZ w Rybnie zatrudnionych jest siedmiu lekarzy, dwóch logopedów, pięć pielęgniarek oraz położna. Zakład jest wyposażony w niezbędną aparaturę medyczną: aparat EKG, USG, KTG, spirometr, unit stomatologiczny, autoklaw, wagi medyczne, pulsoksymetry, reduktor tlenu medycznego.

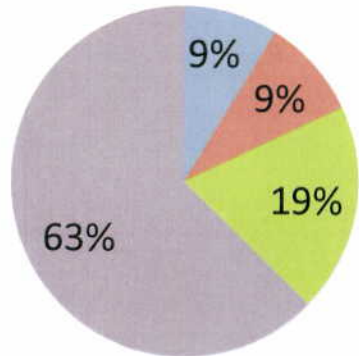
W związku ze zmianami w systemie ochrony zdrowia w Polsce, które zmierzają do wykonywania coraz szerszej diagnostyki i świadczeń zabiegowych na poziomie ambulatoryjnym, nieodzowne jest

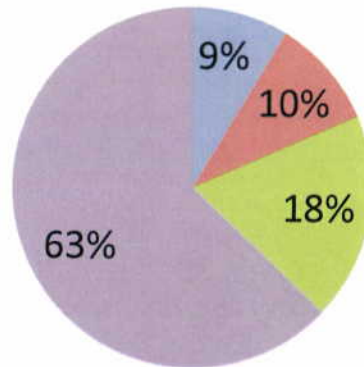
ciągłe inwestowanie w nowoczesny sprzęt medyczny. W kolejnych latach konieczny jest zakup sprzętu zabiegowo-leczniczego do poradni ginekologiczno-położniczej, sprzętu do diagnostyki obrazowej w poradni stomatologicznej oraz sukcesywna wymiana istniejącej aparatury medycznej na nowocześniejszą.

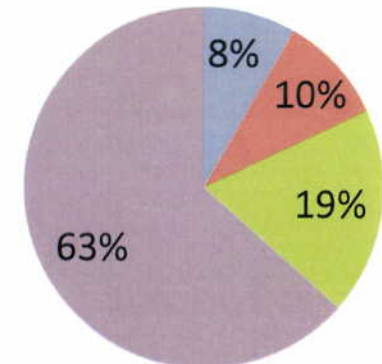
Pacjenci SPG ZOZ w Rybnie z podziałem na cztery grupy wiekowe w latach 2011-2015.

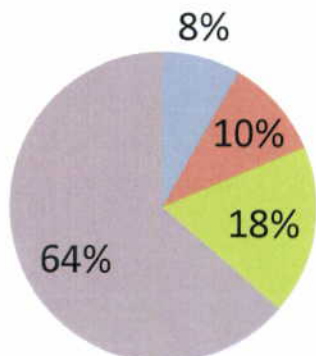
2011

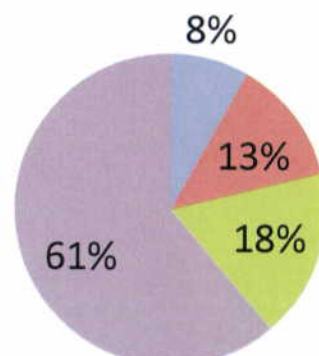
2012

2013

2014

2015

Z przedstawionych danych wynika, iż struktura wieku pacjentów zmienia się w kierunku zwiększenia liczby osób z najstarszej grupy wiekowej, co stawia przed gminą wyzwania związane z zapewnianiem coraz bardziej intensywnej opieki medycznej i rehabilitacji.

Oferta publicznych usług zdrowotnych w gminie Rybno na tle innych gmin wiejskich jest bardzo szeroka, jednak jej dalszy rozwój ogranicza niewystarczająca baza lokalowa. Rozbudowa budynku, w którym obecnie znajdują się pomieszczenia ośrodka zdrowia pozwoli na zwiększenie liczby oferowanych usług zdrowotnych dla mieszkańców gminy. Możliwe będzie wykonywanie szerszego zakresu zabiegów ginekologicznych, świadczeń stomatologicznych, rehabilitacyjnych oraz stworzenie bazy dla zespołu ratownictwa medycznego. Kolejnym elementem gwarantującym w perspektywie poprawę stanu zdrowia mieszkańców jest konsekwentne prowadzenie działań profilaktycznych. W SPG ZOZ w Rybnie realizowane są programy profilaktyczne w kierunku chorób układu krążenia, raka szyjki macicy, gruźlicy oraz chorób odżywczych.

W 2015 r. opracowano przy współpracy z Ośrodkiem Zdrowia program polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego HPV na lata 2016-2020. Planowane są kolejne programy w zakresie szczepień dzieci przeciw pneumokokom oraz program profilaktyki próchnicy u dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym.

3.5.4 Pomoc społeczna

Pomoc społeczna, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zadania

z zakresu pomocy społecznej realizują samorządy terytorialne, w tym gminy oraz administracja rządowa. Na gminy nałożono zestaw zadań polegających na bieżącym wsparciu osób potrzebujących oraz działalności na rzecz ich usamodzielnienia. Jednostką zajmującą się pomocą społeczną na terenie gminy jest ośrodek pomocy społecznej, który realizuje również zadania z zakresu świadczeń rodzinnych. Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Rybno zatrudnia aktualnie 34 pracowników, w tym kierownika OPS, księgową, czterech pracowników socjalnych, dwóch inspektorów ds. świadczeń rodzinnych, dwóch referentów, aspiranta pracy socjalnej, 21 opiekunek domowych. Ponadto w Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudniony jest asystent rodziny oraz terapeuta zajęciowy, prowadzący zajęcia w świetlicy socjoterapeutycznej.

W 2015 roku z pomocy społecznej skorzystały 464 rodziny, w których żyło 1507 osób (tabela 1). Świadczenia decyzją pomocy społecznej przyznano 816 osobom. Podkreślić należy, że liczba osób i rodzin korzystających z pomocy jest w ostatnich latach względnie stała. W 2014 roku pomocą objęto 490 rodzin, w których żyło 1629 osób, a świadczenia przyznano 870 osobom, zaś w 2013 roku było to odpowiednio 519 rodzin, składających się z 1679 osób, a świadczenia przyznano 895 osobom.

Tabela 11 Rzeczywista liczba rodzin osób objętych pomocą społeczną w 2015 r.

Wyszczególnienie:	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych ogółem (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	816	464	1507
w tym: świadczenia pieniężne	262	143	381
świadczenia niepieniężne	554	321	1126
pomoc udzielona postaci pracy socjalnej	x	140	532
w tym: wyłącznie w postaci pracy socjalnej	x	85	323

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej- pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2015 r. Ośrodek Pomocy społecznej Gminy Rybno

Do głównych przyczyn udzielenia pomocy należały: bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa, ubóstwo oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (tabela nr 2). Również powody przyznania pomocy w ostatnich latach są stałe i kluczowym z nich jest bezrobocie.

Tabela 12 Powody przyznania pomocy społecznej w 2015 r.

Powody przyznania pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
ubóstwo	281	954
sieroctwo	0	0
bezdomność	1	1
potrzeba ochrony macierzyństwa	74	389
w tym: wielodzietność	57	325
bezrobocie	252	870
niepełnosprawność	142	407
długotrwała lub ciężka choroba	84	165
bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	61	229
w tym: rodziny niepełne	28	88
rodziny wielodzietne	8	43
przemoc w rodzinie	0	0
potrzeba ochrony ofiar ludźmi	0	0
alkoholizm	4	5
narkomania	0	0

trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	3
trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0
zdarzenie losowe	4	6
sytuacja kryzysowa	0	0
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0

Źródło: Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej- pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2015 r. , Ośrodek Pomocy społecznej Gminy Rybno

Wsparcie pomocy społecznej miało przede wszystkim formę zasiłkową (zasiłki stałe, zasiłki okresowe, celowe i w naturze), a także realizowane było w postaci zapewnienia posiłków dzieciom i uczniom. Ośrodek Pomocy Społecznej wspierał rodziny również poprzez usługi opiekuńcze, zapewnienia schronienia oraz ponoszenie odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej.

Gmina Rybno nie posiada na swoim terenie innej, poza Ośrodkiem Pomocy Społecznej, infrastruktury z zakresu pomocy społecznej, jak np. domy pomocy społecznej, ośrodki wsparcia, mieszkania chronione, ośrodki interwencji kryzysowej czy jednostki specjalistycznego poradnictwa. Ze względu na wielkość gminy i zapotrzebowanie na tego typu usługi nie ma potrzeby prowadzenia przez gminę i posiadania na swoim terenie takich specjalistycznych jednostek. W razie potrzeby Ośrodek Pomocy Społecznej kieruje swoich podopiecznych do jednostek pomocy położonych poza terenem gminy, zawierając z nimi odpowiednie umowy.

Ośrodek Pomocy Społecznej zajmuje się również obsługą świadczeń rodzinnych. Pieniężne świadczenia rodzinne obejmują zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego, jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka oraz świadczenia o charakterze opiekuńczym. Z zasiłku rodzinnego oraz dodatków do niego korzystać mogą osoby, których dochód na osobę nie przekracza 674,00 zł, a w przypadku rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym 764,00zł. Wśród przyznanych świadczeń dominują zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania oraz wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej. Spora liczba świadczeń przyznawanych jest również z tytułu niepełnosprawności (tabela 7). W 2015 roku ze świadczeń rodzinnych skorzystało 462 rodzin, w tym:

- 334 rodzin pełnych, bez dziecka niepełnosprawnego,
- 69 rodziny pełne z dzieckiem niepełnosprawnym,
- 46 rodzin niepełnych bez dziecka niepełnosprawnego,
- 13 rodzin niepełnych z dzieckiem niepełnosprawnym.

Większość (173) rodzin posiadało jedno dziecko, co stanowi 37,5% ogółu. Rodziny z dwojgiem dzieci stanowiły 42,6% rodzin (było ich 197), rodziny z trojgiem dzieci 18,4% (85 rodzin) oraz z czworgiem i więcej dzieci 9,7% (45 rodzin). Widać więc wyraźnie, że najczęściej rodzin to rodziny z jednym lub dwojgiem dzieci, ale rodziny wielodzietne też korzystają ze wsparcia. Łącznie 82 rodziny, czyli 17,7% wszystkich rodzin wychowywało dziecko niepełnosprawne.

Tabela 12 Rodzaje świadczeń rodzinnych przyznanych w 2015 roku

Rodzaje świadczeń		Liczba świadczeń
Zasiłki rodzinne		11.920
Dodatki do zasiłku rodzinnego	z tytułu urodzenia dziecka	54
	rozpoczęcia roku szkolnego	
	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	339
	samotnego wychowywania dziecka	466
	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	1.349
	podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	1.739
	Wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	2.179
zasiłki pielęgnacyjne		3.922
świadczenia pielęgnacyjne		870
świadczenia opiekuńcze		274
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka		72

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Rybno.

Ośrodek Pomocy Społecznej obsługuje również wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz dodatków mieszkaniowych i energetycznych. Na dzień 31 grudnia 2015 roku z funduszu alimentacyjnego korzystało 36 rodzin, a 24 z nich należało do rodzin ubogich, o dochodzie na osobę niższym niż 252,00 zł. Z pomocy w formie dodatków mieszkaniowych i energetycznych na koniec 2013 r. skorzystało 75 rodzin.

Identyfikacja kluczowych problemów społecznych

Przedstawiona charakterystyka sfery społecznej Gminy Rybno pozwalana na zdiagnozowanie występowania najważniejszych obszarów problemowych w sferze społecznej. Trzeba jednocześnie podkreślić fakt, że wyodrębnianie poszczególnych kwestii społecznych jest zabiegiem sztucznym, ponieważ poszczególne sfery rzeczywistości społecznej są ze sobą funkcjonalnie powiązane i bardzo często procesy zachodzące w jednej z nich kształtują dynamikę zmian w każdej innej. Osoby i rodziny często objęte są występowaniem łącznie kilku problemów społecznych, co sprawia, że praca z nimi musi mieć charakter kompleksowy. Należy jednocześnie nadmienić, iż struktura problemów społecznych zdiagnozowanych w Gminie Rybno nie odbiega zasadniczo od sytuacji obserwowanych w podobnych gminach.

Ubóstwo

Poważnym problemem diagnozowanym w sferze społecznej jest problem ubóstwa. Odwołując się do definicji ustawowej, za osoby ubogie uznać należy takie, których dochód dla osoby samotnie gospodarującej nie przekracza kwoty 634,00 zł, natomiast dla osoby w rodzinie kwoty 514,00 zł. Taki poziom niskich dochodów uprawnia osoby i rodziny do korzystania z pomocy społecznej. W 2015 roku ze wsparcia pomocy społecznej skorzystało ogółem 1507 osób w 464 rodzinach, a 816 osobom przyznano decyzjami świadczenia. Sam fakt ubóstwa jako przyczyny wsparcia występował u 281 rodzin, nie oznacza to, że pozostałe rodziny pozostają w dobrej sytuacji materialnej, ale wskazuje, że ubóstwo współwystępuje tu z innymi, ważnymi problemami społecznymi. Większość osób

korzystających z pomocy społecznej to osoby, które nie przekraczają kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń. W 2015 roku 201 osobom w 198 rodzinach przyznano zasiłki okresowe, zaś 35 osobom w 34 rodzinach zasiłki stałe, co świadczy o tym, że rodziny te na pewno żyły poniżej kryterium dochodowego.

Problem ubóstwa, rozumiany jako brak środków materialnych zapewniających pełne uczestnictwo w życiu społecznym oraz stan niezaspokojenia potrzeb bytowych, jest w Gminie Rybno ściśle powiązany z kwestią bezrobocia. Dodatkowo podkreślić należy, że biedę cechuje juwenalizacja, a więc ubóstwo jest często doświadczeniem rodzin z dziećmi, poza tym również osób samotnych, które mają trudności z ponoszeniem wysokich kosztów utrzymania gospodarstwa jednoosobowego.

Kategorię narażoną na ubóstwo i wykluczenie społeczne stanowią również osoby niepełnosprawne oraz długotrwale i ciężko chore. Ich ubóstwo wiąże się z ograniczeniem szans na zatrudnienie oraz wysokimi kosztami leczenia i rehabilitacji.

Należy też pamiętać o osobach starszych, które wprawdzie rzadziej niż dzieci spełniają kryteria przynależności do kategorii ubóstwa, ale ich dochody często sytuują się tylko nieco powyżej linii ubóstwa, a wydatki związane z prowadzeniem jednoosobowych gospodarstw domowych czy leczeniem są znaczące.

Ubóstwo, jako niedostatek środków materialnych, prowadzi bardzo często do zjawiska określanego mianem wykluczenia społecznego. Wykluczenie społeczne jest definiowane jako „brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich, a w szczególności dla osób ubogich”.

Ekskluzja społeczna w sposób istotny wiąże się z występowaniem ubóstwa. Nie można jednak postawić znaku równości między zjawiskiem ubóstwa a wykluczeniem społecznym. Podkreślić należy, że osoby ubogie nie muszą być wykluczone i odwrotnie, osoby wykluczone nie zawsze muszą być ubogie. Jednakże długotrwałe przebywanie w sferze bardzo niskich dochodów nieuchronnie prowadzi do wykluczenia społecznego. Prawdopodobnie więc obszar współwystępowania ubóstwa i wykluczenia społecznego jest znaczący. Stąd niezwykle istotna jest walka z ubóstwem oraz integracja społeczna, czyli działania przeciwdziałające ubóstwu i włączające do społeczeństwa.

Bezrobocie

Podstawowym problemem społecznym występującym w Gminie Rybno jest bezrobocie, które w dużej mierze powiązane jest z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Z terenu Gminy Rybno w PUP Działdowo na koniec grudnia 2015 roku było zarejestrowanych 553 bezrobotnych, a tylko 113 osób miało prawo do zasiłku dla bezrobotnych.

Duża liczba bezrobotnych bez prawa do zasiłku każe przypuszczać, że są to w większości osoby długotrwale bezrobotne. Mogą do nich należeć również absolwenci i osoby, które wcześniej nie pracowały, stąd nie nabyły prawa do zasiłku. Brak zasiłku do bezrobotnych sprawia, że osoby bezrobotne, jeśli nie są na utrzymaniu innych, popadają w ubóstwo i mogą liczyć wyłącznie na wsparcie pomocy społecznej.

W 2015 roku wsparcia z tytułu bezrobocia pomoc społeczna udzieliła 252 rodzinom, w których łącznie było 870 osób. Okazuje się więc, że 69,5% rodzin korzystających z pomocy społecznej korzysta z niej ze względu na problem bezrobocia. Liczba osób pozostających w tych rodzinach świadczy o tym, że w dużej części są to rodziny z dziećmi. Sytuacja taka powoduje, że ubóstwo i wykluczenie społeczne dotyczą nie tylko bezrobotnego, ale również jego rodziny, w tym dzieci.

Stopa bezrobocia zależy od wielu różnych czynników, zarówno o charakterze lokalnym, jak i krajowym oraz międzynarodowym. Trudno więc przewidzieć makroekonomiczne trendy gospodarcze, często bowiem prognozy okazują się błędne. Aktualna sytuacja lokalnej gospodarki nie wskazuje na możliwość powstania w gminie Rybno i jej okolicach nowych, dużych inwestycji, które stworzyłyby dużą liczbę nowych miejsc pracy dla mieszkańców. O ile nie nastąpią niekorzystne zjawiska o charakterze makroekonomicznym spodziewać się należy utrzymania aktualnej sytuacji gospodarczej

na lokalnym rynku. Oznacza to utrzymywanie się wyższej niż średnia, dla województwa warmińsko-mazurskiego, stopy bezrobocia.

Niepełnosprawność, długotrwała i ciężka choroba oraz starość

Do kluczowych problemów społecznych w Gminie Rybno należą również niepełnosprawność oraz długotrwała i ciężka choroba. O ile niepełnosprawność potwierdzona jest orzeczeniem o niepełnosprawności, dzięki któremu osoba niepełnosprawna korzystać może z różnych rodzajów wsparcia, w tym przeznaczonych wyłącznie dla niepełnosprawnych, to pojęcie długotrwałej i ciężkiej choroby nie jest już tak oczywiste. Unormowania prawne nie zawierają definicji tego pojęcia. Jak podkreśla Prof. Stanisław Nitecki sytuacja ta dotyczyła będzie osób, którym lekarz wystawi zaświadczenie potwierdzające występowanie takiej choroby, a jednocześnie będzie ona powodowała zwiększone wydatki na lekarstwa czy odpowiednią dietę, a także problemy i ograniczenia w znalezieniu zatrudnienia czy nawet w samodzielnym funkcjonowaniu. Z tytułu niepełnosprawności w 2015 roku wsparcie z pomocy społecznej uzyskały 142 rodziny, czyli 34,15% rodzin korzystających z wsparcia, a z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby 84 rodzin, czyli aż 17,7% ogólnej liczby rodzin.

Wynika z tego, że osoby niepełnosprawne i chore bardzo łatwo popadają w ubóstwo.

Osoby niepełnosprawne oraz chore napotykają na znaczące utrudnienia w znalezieniu zatrudnienia, dodatkowo zwykle mają znacząco większe wydatki związane z kosztami leków czy specjalnej diety. Ponadto wiele z tych osób wymaga stałej lub okresowej pomocy innych w funkcjonowaniu.

W związku ze zmianami cywilizacyjnymi oraz postępem medycyny i sytuacją w polskiej ochronie zdrowia, wnioskować należy, że liczba osób niepełnosprawnych i chorych utrzymywać się będzie w najbliższych latach na podobnym poziomie, a nawet może rosnąć. Wzrost ten powiązany jest szczególnie z procesem starzenia się społeczeństwa, stąd uwagę zwrócić należy zarówno na niepełnosprawne dzieci, osoby w wieku produkcyjnym, ale także niepełnosprawnych i chorych seniorów.

Problemem społecznym jest również funkcjonowanie seniorów, szczególnie osób samotnych, które wprawdzie nie muszą być niepełnosprawne czy chore, ale z powodu wieku doświadczają ograniczeń w codziennym funkcjonowaniu. Starzenie się społeczeństwa wskazuje, iż liczba seniorów będzie rosła, a wydłużanie przeciętnego trwania życia pozwala twierdzić, że będzie rosła również liczba osób w wieku sędziwym, które naturalnie doświadczają wielu ograniczeń i wymagają pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Nie zawsze rodzina chce lub może zająć się osobą starszą, stąd samorządy muszą być przygotowane na udzielenie im pomocy. Pamiętać jednocześnie należy, że osoby starsze bardzo często dotyka problem osamotnienia, stąd ważna jest również ich aktywizacja społeczna.

Problemy związane z prawidłowym z funkcjonowaniem rodzin z dziećmi

Do kolejnych problemów społecznych identyfikowanych w Gminie Rybno należą kwestie, które określić można zbiorczo problemami związanymi z prawidłowym funkcjonowaniem rodzin z dziećmi.

Chodzi przede wszystkim o kwestie związane z prawidłową realizacją funkcji przez rodziny, szczególnie dotyczących wychowania dzieci. Problemy w tym zakresie mogą pojawić się w związku z opieką nad dziećmi, zapewnieniem im odpowiednich warunków życiowych, edukacją i wychowaniem. Wynikać mogą z braku zaradności życiowej rodziców, braku umiejętności wychowawczych, ale też z funkcjonowania rodzin niepełnych czy wielodzietnych, w przypadku których rodzicom niezwykle trudno jest realizować wszystkie zadania.

Podkreślić należy problemy wychowawcze diagnozowane przez szkoły, w tym agresję i przemoc wśród dzieci i młodzieży, a także przejawianie przez dzieci i młodzież innych zachowań dysfunkcyjnych i patologicznych, np. drobne kradzieże, uzależnienia. W tym zakresie niezbędne są działania prewencyjne, które zapobiegają ich występowaniu oraz szybkie działania zaradcze i resocjalizacyjne.

W odniesieniu do pomocy społecznej wskazać należy na dwie przyczyny udzielania wsparcia: potrzebę ochrony macierzyństwa oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W związku z pierwszą przesłanką w 2015 roku pomoc społeczna udzieliła wsparcia 74 rodzinom, zaś w odniesieniu do drugiej pomoc otrzymało 61 rodzin, w tym 28 niepełnych i 8 wielodzietnych.

W związku z przemianami funkcjonowania rodzin i zmianami modelu rodziny przypuszczać należy, że w najbliższych latach problemy związane z funkcjonowaniem rodzin będą nadal występowały, a nawet mogą się nasilić. Stąd konieczność podejmowania kompleksowych działań wspierających rodziny.

Problem uzależnień i przemocy

Ważnym problemem społecznym jest także problem uzależnień oraz przemocy w rodzinie. Jest on o tyle istotny, że bardzo trudno o dokładną diagnozę zasięgu występowania problemu. Tego typu kwestie często są ukrywane i bardzo niechętnie ujawniane przez rodziny. Oczywiście podkreślić należy, że uzależnienia i przemoc nie muszą ze sobą współwystępować, ale stanowią samoistne problemy społeczne, choć w wielu przypadkach przemoc w rodzinie ma podłoże alkoholowe.

W odniesieniu do uzależnień problemem jest przede wszystkim alkoholizm. Zgodnie z danymi Ośrodka Pomocy Społecznej z wsparcia z powodu nadużywania alkoholu w 2015 roku skorzystały 4 rodziny, podobnie w 2014 roku, zaś w 2013 roku 6 rodzin. W latach 2013-2015 nie było natomiast korzystających z pomocy społecznej ze względu na problem narkomanii.

w ogóle nie występuje w gminie, zaś alkoholizm dotyczy wyłącznie 5 rodzin. Samo rozpoznanie problemu i wsparcie rodzin w ich przewyciężeniu jest niezwykle trudne. Trudnym do zdiagnozowania jest również problem przemocy w rodzinie. Ze względu na przemoc z pomocy społecznej w latach 2013-2015 skorzystała 1 rodzina. Zmiany społeczne powodują, że w najbliższych latach rozmiary uzależnień i przemocy, pomimo aktywnych działań na rzecz przeciwdziałania im, będą się prawdopodobnie utrzymywać na podobnym poziomie.

Problemy mieszkaniowe i bezdomność

Mieszkanie jest niezwykle ważnym dobrem dla osób indywidualnych i rodzin. Współcześnie potrzeby mieszkaniowe zasadniczo muszą być zaspokajane na wolnym rynku. Gmina Rybno nie buduje bowiem nowych lokali komunalnych, zaś w jej zasobach znajduje się 11 lokali mieszkalnych. Mieszkania te cechują się zróżnicowanym standardem, jednakże często są to lokale 40-letnie i starsze, często wymagające remontów. Mieszkańcy będący w potrzebie nie mają więc szansy szybkiego uzyskania lokalu komunalnego. Gmina wspiera mieszkańców, którzy nie są w stanie, ze względów

finansowych, ponosić opłat mieszkaniowych, dodatkami mieszkaniowymi. Jednakże wysokość opłat sprawia,

że osoby o niskich dochodach, pomimo uzyskiwanego zasiłku, często mają problemy z ich realizacją. Innym problemem mieszkaniowym jest wspólne zamieszkiwanie kilkupokoleniowych rodzin, skutkujące trudnymi warunkami mieszkaniowymi (dużym zagęszczeniem w lokalu mieszkalnym), co w rezultacie prowadzić może do konfliktów rodzinnych. Jednym z problemów, który wprawdzie aktualnie nie należy do dotkliwych kwestii na terenie Gminy, ale wymaga podjęcia działań prewencyjnych, w związku z możliwością pojawienia się zagrożeń w przyszłości, jest problem bezdomności. W 2015 roku pomoc społeczna udzieliła pomocy 2 osobom powodu bezdomności, przebywającym w schroniskach dla bezdomnych. Problem ten dotyczy wyłącznie osób samotnych. Należy jednak przez cały czas monitorować sytuację, aby nie dopuścić do możliwości nasilenia się tego zjawiska w przyszłości. Wiąże się to m.in. z brakiem mieszkań dla młodych rodzin, którzy zamieszkują wspólnie ze starszymi pokoleniami, degradacją zasobu mieszkaniowego, wysokimi kosztami utrzymania mieszkań. Konieczne jest więc diagnozowanie sytuacji osób i rodzin oraz podjęcie działań prewencyjnych, aby zapobiegać problemowi bezdomności.

3.6 Zarządzanie

W roku 2014 zostały zrealizowane dochody budżetu Gminy Rybno w wysokości 26 040 424,70 zł. Zrealizowane wydatki gminy wyniosły 24 183 985,40 zł, co oznaczało osiągnięcie nadwyżki w wysokości 1 860 644,70 zł.¹³

Tabela 13 Struktura dochodów gminy Rybno w latach 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	1 171 959,36 zł	393 888,02 zł	411 166,70 zł	3 324 900,90 zł	1 117 207,73 zł
Dział 020 - Leśnictwo	2 349,56 zł	2 572,30 zł	5 069,55 zł	5 184,39 zł	4 734,67 zł
Dział 050 - Rybołówstwo i rybactwo	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 100 - Górnictwo i kopalnictwo	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 150 - Przetwórstwo przemysłowe	20 862,00 zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	- zł	- zł	- zł	- zł	5 184,00 zł
Dział 500 - Handel	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 550 - Hotele i restauracje	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 600 - Transport i łączność	- zł	848 354,68 zł	- zł	- zł	310 000,00 zł
Dział 630 - Turystyka	8 000,00 zł	325 756,16 zł	- zł	96 680,00 zł	- zł
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	39 151,68 zł	91 370,13 zł	33 107,13 zł	359 638,38 zł	133 156,29 zł
Dział 710 - Działalność usługowa	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 720 - Informatyka	- zł	- zł	- zł	- zł	404 455,30 zł
Dział 730 - Nauka	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 750 - Administracja	138 397,15 zł	88 108,38 zł	74 449,75 zł	73 855,83 zł	89 354,29 zł

¹³ Zarządzenie Nr 59/2015 Wójta Gminy Rybno z dnia 25 maja 2015 r. w sprawie: podania do publicznej wiadomości danych dotyczących wykonania budżetu gminy Rybno za 2014 rok.

publiczna					
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	45 507,00 zł	18 117,00 zł	1 204,00 zł	1 213,00 zł	72 699,00 zł
Dział 752 - Obrona narodowa	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 753 - Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	498 598,13 zł	8 400,00 zł	49 200,00 zł	20 200,00 zł	8 600,00 zł
Dział 755 - Wymiar sprawiedliwości	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	5 213 874,90 zł	4 996 166,34 zł	5 316 370,78 zł	6 119 981,61 zł	6 253 708,01 zł
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 758 - Różne rozliczenia	9 396 967,00 zł	9 820 432,00 zł	10 622 469,00 zł	11 522 908,00 zł	11 414 871,00 zł
Dział 801 - Oświata i wychowanie	78 688,00 zł	95 333,50 zł	87 609,00 zł	164 655,40 zł	327 154,42 zł
Dział 803 - Szkolnictwo wyższe	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 851 - Ochrona zdrowia	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 852 - Pomoc społeczna	4 329 752,62 zł	4 529 661,29 zł	4 584 868,16 zł	4 658 824,65 zł	4 849 107,45 zł
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	405 907,00 zł	450 961,49 zł	258 235,80 zł	413 423,27 zł	382 233,02 zł
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	259 367,25 zł	294 198,78 zł	287 091,34 zł	330 046,35 zł	331 211,43 zł
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	21 946,85 zł	13 347,97 zł	26 786,62 zł	48 977,60 zł	43 855,79 zł
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	- zł	- zł	8 400,04 zł	- zł	- zł
Dział 925 - Ogrody botan. i zoolog. oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 926 - Kultura fizyczna i sport	173 677,50 zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 926 - Kultura fizyczna	- zł	477 309,21 zł	274 388,35 zł	264 507,90 zł	297 097,70 zł
Ogółem	21 805 006,00 zł	22 453 977,25 zł	22 040 416,22 zł	27 404 997,28 zł	26 044 630,10 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 14 Struktura wydatków gminy Rybno w latach 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	2 578 979,24 zł	3 153 751,54 zł	2 902 148,01 zł	1 625 643,07 zł	999 054,44 zł
Dział 020 - Leśnictwo	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 050 - Rybołówstwo i rybactwo	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 100 - Górnictwo i kopalnictwo	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 150 - Przetwórstwo przemysłowe	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	- zł	- zł	- zł	- zł	6 480,00 zł
Dział 500 - Handel	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 550 - Hotele i restauracje	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 600 - Transport i łączność	736 262,59 zł	2 472 056,30 zł	179 581,01 zł	224 527,86 zł	686 449,27 zł
Dział 630 - Turystyka	537 510,73 zł	12 998,70 zł	150,00 zł	230 455,11 zł	131 718,54 zł
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	75 472,78 zł	58 750,56 zł	75 578,56 zł	95 793,22 zł	64 203,28 zł
Dział 710 - Działalność usługowa	15 505,06 zł	20 324,68 zł	36 116,84 zł	42 357,04 zł	36 294,00 zł
Dział 720 - Informatyka	- zł	- zł	- zł	- zł	453 305,30 zł
Dział 730 - Nauka	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 750 - Administracja publiczna	2 561 812,68 zł	2 421 618,38 zł	2 554 240,48 zł	2 515 887,93 zł	3 018 528,33 zł
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	45 507,00 zł	18 117,00 zł	1 204,00 zł	1 213,00 zł	72 699,00 zł
Dział 752 - Obrona narodowa	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 753 - Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	997 337,68 zł	218 241,92 zł	357 925,75 zł	196 330,08 zł	232 264,57 zł
Dział 755 - Wymiar sprawiedliwości	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	31 881,21 zł	25 965,29 zł	- zł	- zł	- zł

Dział 757 - Obsługa długu publicznego	26 594,59 zł	99 690,26 zł	294 850,07 zł	254 472,19 zł	150 196,30 zł
Dział 758 - Różne rozliczenia	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 801 - Oświata i wychowanie	8 547 701,49 zł	9 379 236,78 zł	10 160 571,26 zł	10 024 378,92 zł	10 225 773,67 zł
Dział 803 - Szkolnictwo wyższe	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 851 - Ochrona zdrowia	120 923,08 zł	66 253,79 zł	80 715,58 zł	86 837,23 zł	87 004,27 zł
Dział 852 - Pomoc społeczna	4 964 369,17 zł	5 212 591,01 zł	5 315 994,15 zł	5 581 238,09 zł	5 880 241,34 zł
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	405 907,00 zł	451 430,61 zł	237 508,67 zł	429 081,80 zł	380 731,37 zł
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	331 097,30 zł	373 204,78 zł	363 035,47 zł	415 143,80 zł	416 586,51 zł
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	437 670,05 zł	371 769,72 zł	555 278,94 zł	514 430,25 zł	547 944,35 zł
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	351 067,24 zł	450 790,87 zł	362 326,62 zł	300 190,15 zł	323 809,79 zł
Dział 925 - Ogrody botan. i zoolog. oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	- zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 926 - Kultura fizyczna i sport	1 499 084,41 zł	- zł	- zł	- zł	- zł
Dział 926 - Kultura fizyczna	- zł	1 476 049,47 zł	1 059 614,89 zł	869 633,57 zł	470 701,07 zł
Ogółem	24 264 683,30 zł	26 282 841,66 zł	24 536 840,30 zł	23 407 613,31 zł	24 183 985,40 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gmina Rybno planuje w latach 2016-2025 realizację szeregu inwestycji współfinansowanych z FE.

Tabela 15 Planowane inwestycje Gminy Rybno na nowe Programowanie perspektywy finansowej 2016 – 2020

LP.	Tytuł projektu	Opis projektu	Wstępny planowany termin realizacji	Wstępna szacunkowa wartość projektu
	Cel tematyczny wskazany w pakiecie legislacyjnym UE	2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych		
1.	Wymiana instalacji sieciowej i elektrycznej w UG Rybno	Rozbudowa i wymiana instalacji sieciowej i elektrycznej w UG Rybno.	2016 – 2020	100 000,00
2.	Budowa remizo – świetlicy w m. Hartowiec, Tuczki, Grądy, Kopaniarze, Koszelewki, Szczupliny, Galewo Stacja.	Budowa remizo/świetlicy dla OSP w Hartowcu (boks garażowy, zaplecze socjalne, szatnia, sanitariaty) oraz świetlic dla pozostałych miejscowości na terenie gm. Rybno	2016 – 2025	9 000 000,00
3.	Remonty i modernizacje strażnic OSP na terenie gminy Rybno	Remonty i modernizacja budynków na terenie gminy Rybno tj. wymiana pokryć dachowych, stolarki okiennej, termomodernizację, roboty wykończeniowe, wyposażenie, rozbudowa i przebudowa.	2016 – 2025	1 000 000,00

4.	Remont i modernizacja świetlic znajdujących się na terenie gminy Rybno	Remonty i modernizacja budynków na terenie gminy Rybno tj. wymiana pokryć dachowych, stolarki okiennej, termomodernizację, roboty wykończeniowe, doposażenie, rozbudowa i przebudowa.	2018 – 2025	1 000 000,00
5.	Budowa targowiska w gm. Rybno	Remont i budowa	2018 – 2025	1 000 000,00
Cel tematyczny wskazany w pakiecie legislacyjnym UE		4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach		
6.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	Zakup i montaż kolektorów słonecznych, ocieplenie budynków, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej. Zakup i instalacja nowoczesnych kotłów i oświetlenie.	2018 – 2025	2 000 000,00
7.	Remonty i budowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy Rybno	Poprawa bezpieczeństwa publicznego poprzez wymianę oświetlenia ulicznego wraz z budową oświetlenia energooszczędnego i z odnawialnych źródeł energii na terenie gminy Rybno.	2016 – 2025	500 000,00
8.	Budowa oświetlenia i monitoringu obiektów sportowych z terenu gminy Rybno	Poprawa bezpieczeństwa publicznego oraz zagospodarowanie miejsca wypoczynku poprzez budowę oświetlenia energooszczędnego i z odnawialnych źródeł energii , oraz wprowadzenia monitoringu przy boiskach wielofunkcyjnych w m. Rybno, Żabiny, Koszelewy, Hartowiec, Rumian oraz stadionu w Rybnie i innych.	2016 – 2025	300 000,00
Cel tematyczny wskazany w pakiecie legislacyjnym UE		5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem		
9.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	Zakup i montaż kolektorów słonecznych, ocieplenie budynków, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej. Zakup i instalacja nowoczesnych kotłów i oświetlenia.	2018 – 2025	2 000 000,00
Cel tematyczny wskazany w pakiecie legislacyjnym UE		6. Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów		
10.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Rybno	Budowa 100 szt. przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków.	2018 – 2025	1 700 000,00
11.	Zagospodarowanie terenu nad jeziorem Zarybinek, Rumian, Grądy, Rybno	Budowa plaż i ośrodków rekreacyjno – sportowego wraz z wyposażeniem w sprzęt. Oczyszczenia terenów i dojścia do zbiorników wodnych (deptak) oraz wyposażenie w elementy małej architektury.	2017 – 2025	7 000 000,00
12.	Budowa / przebudowa miejsc zwyczajowo wykorzystywanych do kąpeli i ochrona bioróżnorodności wód	Budowa miejsc odpoczynku, oczyszczenia terenów i dojścia do zbiorników wodnych oraz wyposażenie w elementy małej architektury	2016 – 2025	w zależności od skali przedsięwzięcia
13.	Modernizacja i remont obiektów hydrotechnicznych na terenie gminy Rybno	Modernizacja i remont jazomostu w Rumianie	2018 – 2020	150 000,00
14.	Rozbudowa i remont kanalizacji sanitarnej w miejscowościach gminy Rybno	Rozbudowa i remont kanalizacji sanitarnej w m. Rybno, Rumian, Dębień, Hartowiec oraz oczyszczalni ścieków w Rybnie.	2016 – 2025	5 970 000,00

15.	Budowa systemu przeróbki osadu z oczyszczalni ścieków w Rybnie	Budowa systemu o zagospodarowanie i przeróbki osadu z oczyszczalni ścieków w Rybnie	2019-2022	1 000.000,00
16.	Budowa i remont wodociągów wiejskich oraz stacji wodociągowych w miejscowościach gminy Rybno	Rozbudowa sieci wodociągowej w m. Kopaniarze, Wery, Grądy oraz remont sieci stacji wodociągowych w Koszelewach, Hartowcu i Rybnie	2016 – 2025	2 350 000,00
17.	Zmiany przeznaczenia terenów pod wielofunkcyjny rozwój działalności gospodarczej oraz uzbrojenie tych terenów w infrastrukturę techniczną	Plany miejscowe z terenami pod działalność produkcyjno – handlowo – usługową z infrastrukturą techniczną, tj. droga, energia, woda, kan-san.	2016 – 2025	500 000,00
18.	Poprawa stanu ochrony przeciwpożarowej poprzez zakup samochodów pożarniczych dla jednostek z terenu gminy Rybno	Zakup samochodów pożarniczych dla jednostek z terenu gminy Rybno, tj. ciężki samochód ratowniczo – gaśniczy dla OSP Rybno (1 szt.)	2016 – 2018	1 200 000,00
19.	Gospodarka odpadami na terenie gminy Rybno	Zakup pojemników do zbiórki odpadów komunalnych.	2016 – 2020	200 000,00
20.	Zagospodarowanie terenu wokół j. Rybno	Poprawa jakości życia oraz estetyki wsi poprzez zagospodarowanie terenu nad wokół jeziora poprzez budowę ścieżki edukacyjno – przyrodniczej (bioróżnorodność).		
21.	Zagospodarowanie terenu wokół jezior i stawów z terenu gminy Rybno	Poprawa jakości życia oraz estetyki wsi poprzez zagospodarowanie terenu nad wokół jezior i stawów w m. Żabiny, Rybno, Rumian, Dębień, Jeglia, Kopaniarze, Truszczyny, Groszki, Prusy, Szczupliny.	2016 – 2025	320 000,00
22.	Ochrona zasobów przyrodniczych na terenie gminy Rybno	Ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych, tj. zabiegi konserwacyjne i pielęgnacyjne, oczyszczanie jezior, waloryzacje przyrodnicze.	2016 – 2020	75 000,00
23.	Kontynuacja działań na rzecz usuwania i utylizacji azbestu	Usuwanie wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Rybno	2016-2032	Udział własny wnioskodawcy 15 %, środki z WFOŚiGW 85 %
Cel tematyczny wskazany w pakiecie legislacyjnym UE		7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych		
24.	Budowa i przebudowa dróg wojewódzkich, powiatowych, gminnych i wewnętrznych na terenie gminy Rybno	Przebudowa dróg w kat. gminnej oraz wewnętrznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie gminy Rybno o dł. 40 km.	2016 – 2025	17 500 000,00 500 tys. zł/km
25.	Budowa ścieżek turystycznych i edukacyjnych na terenie gminy Rybno. Budowa chodników i przejść dla pieszych.	Budowa i tworzenie nowych ścieżek turystycznych i edukacyjnych na terenie gminy Rybno, w tym ścieżka rowerowa wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 538	2016-2023	90 000,00
26.	Przebudowa dróg powiatowych i wojewódzkiej nr 538 na terenie gminy Rybno	Projekt wnioskowany do ujęcia przez ZDW w Olsztynie i Powiat Działdowski.	2016 – 2025	współudział w realizacji
27.	Budowa miejsc obsługi podróży	Budowa parkingów, gastronomii, stacji paliwowych i energetycznych, porządkowanie i zabudowa pasów drogowych	2016-2022	współudział w realizacji
Cel tematyczny wskazany w pakiecie legislacyjnym UE		9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem		

28.	Rozbudowa i modernizacja SPG ZOZ oraz GOPS w Rybnie	Rozbudowa SPG ZOZ w Rybnie i o nowe pomieszczenia na potrzeby poradni K, gabinety lekarskie (specjalistyczne) pomieszczenia do rehabilitacji, stacji pogotowia oraz GOPS	2017 – 2022	1 000 000,00
29.	Rozbudowa inwestycji do uprawiania sportu.	Budowa i remont obiektów sportowych na terenie Rybna np. korty tenisowe, boiska, skateparki, siłownie, lodowiska, hala i sala sportowa.	2016 – 2022	1 000 000,00
30.	Remont budynku Urzędu Gminy Rybno	Remont pomieszczeń w UG Rybno wraz z adaptacją pomieszczeń po przedszkolu wiejskim oraz remont dachu i ścian z termomodernizacji.	2016 – 2023	200 000,00
31.	Festyny i imprezy kulturalno – edukacyjno – rozrywkowe na terenie gminy Rybno.	Poprawa jakości życia na terenach wiejskich poprzez organizowanie festynów wiejskich w m. Żabiny, Rybno, Rumian, Hartowiec, Jeglia itd.	2016 – 2025	300 000,00 (3 000 zł/1 festyn)
32.	Budowa obiektów dla organizacji i zabezpieczenie potrzeb społecznych	Inwestycje w obiekty opieki społecznej np. domy seniora pobytu dziennego, centra organizacji pozarządowych wraz ze strukturą organizacyjną	2016-2025	1 000 000,00 UE
33.	Współpraca z parafiami z terenu gminy Rybno	Współpraca z parafią ewangelicko – augsburską i katolickimi poprzez uporządkowanie zabytkowych terenów (min. cmentarzy) oraz zachowanie pamięci o dziedzictwie (zabytki) w m. Rumian, Żabiny, Koszelewy, Rybno.	2016 – 2025	150 000,00
34.	Zakup sprzętu medycznego dla Samodzielnego Publicznego Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Rybnie.	Doposażenie SPG ZOZ w Rybnie w sprzęt medyczny w poradni stomatologicznej i ginekologicznej i specjalistyczne gabinety lekarskie.	2017 – 2022	180 000,00
Cel tematyczny wskazany w pakiecie legislacyjnym UE 10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie				
35.	Budowa Przedszkola w Rybnie	Budowa nowego budynku na potrzeby Przedszkola Wiejskiego w Rybnie wraz z oddziałem żłobkowym.	2018 – 2022	2 000 000,00
36.	Budowa i modernizacja obiektów sportowych na terenie gminy Rybno	Remont (modernizacja) i przebudowa stadionu sportowego w Rybnie etap II i III oraz przebudowa i budowa nowych boisk.	2016 – 2020	1 500 000,00
37.	Remont i rozbudowa obiektów oświatowych na terenie gminy Rybno	Remont i rozbudowa budynków szkolnych w zakresie termomodernizacji i zmiany pokrycia dachowego, elewacji oraz adaptacja poddaszy.	2017 – 2022	2 000 000,00
38.	Zakup środków transportu na potrzeby osób niepełnosprawnych z terenu gminy Rybno	Zakup nowego środka transportu – autobusu na potrzeby dowożenia osób niepełnosprawnych na zajęcia (OREW Działdowo) i inne.	2019 – 2022	270 000,00
39.	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych i edukacji mieszkańców gminy Rybno	Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników poprzez samozatrudnienie, inicjatywy w zakresie rozwoju lokalnego itp.	2016 – 2025	50 000,00
40.	Budowa krytego basenu przy hali sportowej w Rybnie.	Budowa nowoczesnego obiektu do uprawiania sportów wodnych.	2016 – 2025	10 000 000,00.
41.	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Koszelewach.	Rozwój infrastruktury sportowej poprzez budowę wiejskiej sali sportowej z zapleczem i areną sportową w m Koszelewy.	2017 - 2019	1 500 000,00

42.	Budowa targowiska w Rybnie i innego rodzaju obiektów lub organizacji	Budowa infrastruktury wraz z organizacji obiektów targowych . promocji lokalnych produktów, rolnictwo i przetwórstwo ekologiczne	2016-2022	1 000 000,00
43.	Budowa stref ekonomicznych	Tworzenie podstrefy ekonomicznej w m. Rapaty, Żabiny, Gralewo - Stacja.	2017-2022	
44.	Budowa żłobka w gm. Rybno	Budowa nowoczesnego obiektu na potrzeby zaspokojenia potrzeb w opiece najmłodszych mieszkańców gm. Rybno	2018-2022	
45.	Budowa centrum aktywizacji społecznej w m. Żabiny, Tuczek, Szczupliny.	Budowa nowoczesnego obiektu na potrzeby aktywizacji społecznej.	2017-2019	
46.	Budowa domu kultury lub zaadaptowanie budynku na dom kultury w m. Rybno.	Budowa nowoczesnego obiektu na potrzeby działalności i rozwoju kultury na terenie gm. Rybno (wystawy, warsztaty, itp.)	2018-2022	
47.	Budowa obiektów do dziennego pobytu osób starszych.	Budowa nowoczesnego obiektu na rosnące potrzeby opieki osób starszych przez Państwo.	2018-2025	
48.	Tworzenie szkół i placówek dla osób z niepełnosprawnościami.	Budowa nowoczesnego obiektu na potrzeby rehabilitacji, edukacji, rozwoju i zmniejszenia barier dla osób niepełnosprawnych.	2018-2020	
49.	Tworzenie szkół żeglarskich, kanadyjki, płetwonurek (j. Gronowo)	Budowa nowoczesnych obiektów wraz z wyposażeniem do uprawiania sportów wodnych.	2018-2025	
50.	Tworzenie tras pieszo – rowerowych na terenie gm. Rybno	Budowa tras pieszo rowerowych na terenie gm. Rybno wraz z elementami małej architektury.	2017-2025	

Źródło: Dane Urzędu Gminy Rybno

4 Analiza strategiczna rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Rybno

4.1 Analiza SWOT/TOWS

Celem analizy SWOT (strengths-weaknesses-opportunities-threats) jest identyfikacja i analiza czynników w kontekście ustalonego celu oraz wskazanie najlepszych rozwiązań, wytyczenie kierunków działania przy jednoczesnym wykorzystaniu szans i mocnych stron, a także minimalizacji zagrożeń i słabych stron analizowanego podmiotu. Przystępując do analizy SWOT należy wskazać czynniki, które mogą wpływać na funkcjonowanie analizowanego podmiotu. Następnie należy posegregować je w cztery grupy:

- grupa 1: mocne strony (strengths, „S”) - czynniki wewnętrzne, cechy, które stanowią atuty, zalety, przewagę analizowanego podmiotu
- grupa 2: słabe strony (weaknesses, „W”) - czynniki wewnętrzne, cechy, które są słabszą stroną analizowanego podmiotu, bariery, wady
- grupa 3: szanse (opportunities, „O”) - czynniki zewnętrzne, cechy otoczenia, które stwarzają szansę korzystnej zmiany analizowanego podmiotu
- grupa 4: zagrożenia (threats, „T”) - czynniki zewnętrzne, cechy otoczenia, które stwarzają niebezpieczeństwo zmian niekorzystnych dla analizowanego podmiotu

Tabela 16 Analiza SWOT/TOWS

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Warunki naturalne i położenie geograficzne stanowiące wysokie walory turystyczne gminy; • Stały rozwój budownictwa mieszkaniowego gminie; • Wykwalifikowanie Ochotniczej Straży Pożarnej w udzielaniu pomocy przedmedycznej/osobom starszym/ z ograniczoną sprawnością ruchową; • Wysoki poziom i zainteresowanie szkolnictwem zawodowym; • Wysoki wskaźnik dostępności do szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych; • Wykwalifikowana kadra dydaktyczna w placówkach oświatowych; • Współpraca z wykwalifikowanymi i doświadczonymi trenerami sportowymi z okolicy oraz tworzenie lokalnych sekcji sportowych (np. zapasy); • „Likwidacja barier wykluczenia cyfrowego na obszarze Gminy Rybno” – Projekt współfinansowany przez Unię; • Duża dostępność miejsc kulturalnych (np. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak odpowiednich zasobów w zakresie opieki ratunkowej i natychmiastowego dotarcia karetki w każde miejsce w gminie; • Brak odpowiednich zasobów umożliwiających nocną i świąteczną opiekę zdrowotną; • Brak usług prozdrowotnych dostosowanych dla seniorów; • Niewydolność jedyne go ośrodka zdrowia w gminie, znajdującego się w Rybnie (kolejki do lekarzy, kolejki do rejestracji, konieczność rejestracji na miejscu); • Niewystarczające zasoby gminy dotyczące specjalistycznej opieki zdrowotnej; • Brak Ośrodka Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczego (OREW) na terenie gminy (konieczność dowozu niepełnosprawnych do ośrodków na terenie innych gmin); • Zbyt mała liczba miejsc przedszkolnych w gminie; • Brak w infrastrukturze przedszkolnej specjalistów – logopedów, terapeutów, psychologów, itp.; • Brak turystycznego i rekreacyjnego zagospodarowania terenu brzegowego rzeki Wel oraz Jezior na terenie gminy; • Wyłącznie teoretyczna działalność Związku Wędkarskiego (zarybienie, itp.); • Niewystarczający stan linii wysokiego napięcia; • Niewystarczająca moc energetyczna gminy;

<p>światlic wiejskich);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nowoczesny sprzęt ratowniczy OSP (m.in. kamera termowizyjna); • duża liczba organizacji pozarządowych, • biblioteka jako centrum kultury, • OSiR jak centrum sportu i rekreacji gminy, 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak gazu w gminie; • Zanieczyszczenie powietrza; • Brak miejsca odpowiedniego do użytkowania pod imprezy masowe; • Brak miejsca dziennej opieki dla seniorów, osób chorych, osób z niepełnosprawnościami; • Niewystarczające zasoby wspomagające funkcjonowanie pomocy społecznej – brak specjalistów, terapeutów, psychologów; • Brak kanalizacji w zabudowie kolonijnej; • Restrykcje dot. ochrony środowiska uniemożliwiające przedsięwzięcia inwestycyjne; • Brak lokalnego Planu Zagospodarowania Przestrzennego; • Zamulenie dna Jeziora Zarybinek; • Wysokie zanieczyszczenia powietrza, problem niskoemisyjności; • Niski poziom dróg, w tym wojewódzkiej; • Ograniczona liczba „atrakcji” dla aktualnych i potencjalnych turystów; • Brak bazy hotelowej/ konferencyjnej dla większej grupy turystów; • Dostępność apteki wyłącznie w miejscowości gminnej (Rybnie); • Wysokie bezrobocie (12,94%); • Brak zainteresowania pracą (nieoptymalność pracy przy panujących stawkach i wysokich świadczeniach pomocowych); • Wojewódzkie rozporządzenia (m.in. dot. odległości inwestycji budowlanych od zbiorników wodnych); • Brak przemysłu (załewie jeden podmiot zatrudniający powyżej 50 pracowników/ brak możliwości do rozwoju przemysłu.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Reaktywacja turystycznej atrakcji regionu – Szlaku Bursztynowego; • Fora Biznesowe; • Rozbudowa i modernizacja dróg w Gminie; • Współpraca z Lubawa S.A. – zwiększenie miejsc pracy jednozmianowej dla kobiet z terenu Gminy Rybno; • Program gospodarki niskoemisyjnej; • Utworzenie specjalnej strefy ekonomicznej na terenie Gminy; • „Srebrna Gospodarka” (Silver Economy); • „Białe soboty”; • Odnawialne Źródła Energii; • Całoroczne formy uprawiania turystyki i rekreacji; • Promocja turystyki; 	<ul style="list-style-type: none"> • Starzejące się społeczeństwo; • Brak żłobków w gminie; • Pogłębiający się proces starzenia się społeczeństwa, poprzez emigrację ludzi młodych; • Zakwit wody w jeziorach na terenie gminy; • Działalność Związku Wędkarskiego (wysokie składki, brak przychodów z gospodarki wodnej dla gminy z działalności na jej terenie); • Choroby i schorzenia cywilizacyjne wśród dzieci i młodzieży (próchnica, wady postawy, uzależnienie od komputerów); • Bezrobocie „z wyboru”; • Nieoptymalność pracy, ze względu na niskie wynagrodzenia oraz wysokie świadczenia społeczne; • Emigracja wewnętrzna osób wykształconych/ z wyższymi kwalifikacjami; • Postrzeganie szpitala, przychodni, jako miejsca

<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki potencjał branży rolniczej i przetwórstwa z wykorzystaniem naturalnych walorów Gminy; • Wysoki potencjał w turystyce jezior; • Partnerstwa Publiczno-Prywatne; • Społeczeństwo wielopokoleniowe – usługi i produkty dla osób w każdym wieku; • Likwidacja barier wykluczenia społecznego, w tym architektonicznych; • Partycypacyjny remont drogi wojewódzkiej przechodzącej przez Gminę Rybno; • Rozwój agroturystyki spotęgowany walorami naturalnymi Gminy; • Rozwój gospodarczy kraju; • Duża powierzchnia terenów zielonych; • Unikatowość walorów przyrodniczych; • Możliwość pozyskania finansowania zewnętrznego (Fundusze Unijne, itp.); • Aktywność organizacji pozarządowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • spotkań seniorów, osób samotnych (niekoniecznie wymagających opieki Systemu Ochrony Zdrowia); • Zmiany organizacji Systemu Ochrony Zdrowia na szczeblu krajowym, wojewódzkim, itd.; • Niewystarczające wsparcie mieszkańców Gminy w funkcjonowaniu rodziny, pomocy psychologicznej lub prawnej; • Utrudnione możliwości dotarcia z informacjami/ wydarzeniami/ pomocą do osób samotnych w wieku senioralnym; • Patologie społeczne wynikające z niezagospodarowania czasu wolnego młodzieży gimnazjalnej poza Rybnem; • Wysychanie jezior; • Spadek poziomu Rzeki Wel; • Strefy Ochrony Przyrody (np. Natura 2000) i wynikające z nich ograniczenia zabudowy i ingerencji; • Brak odpowiednich wzorców dla dzieci do podejmowania aktywności fizycznej/ uprawiania sportu wyczynowego; • Spadający współczynnik skolaryzacji w szkołach podstawowych; • Ustawa o obrocie ziemią.
--	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych spotkań warsztatowych.

4.2 Wizja i misja

MISJĄ DZIAŁAŃ PLANOWANYCH W RAMACH STRATEGII ROZWOJU GMINY RYBNO JEST TWORZENIE PRZESTRZENI DLA ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO, POPRZEZ WSPIERANIE AKTYWNOŚCI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ ORAZ PROWADZENIE INWESTYCJI INFRASTRUKTURALNYCH ZWIĘKSZAJĄCYCH ATRAKCYJNOŚĆ I KONKURENCYJNOŚĆ GMINY W REGIONIE.

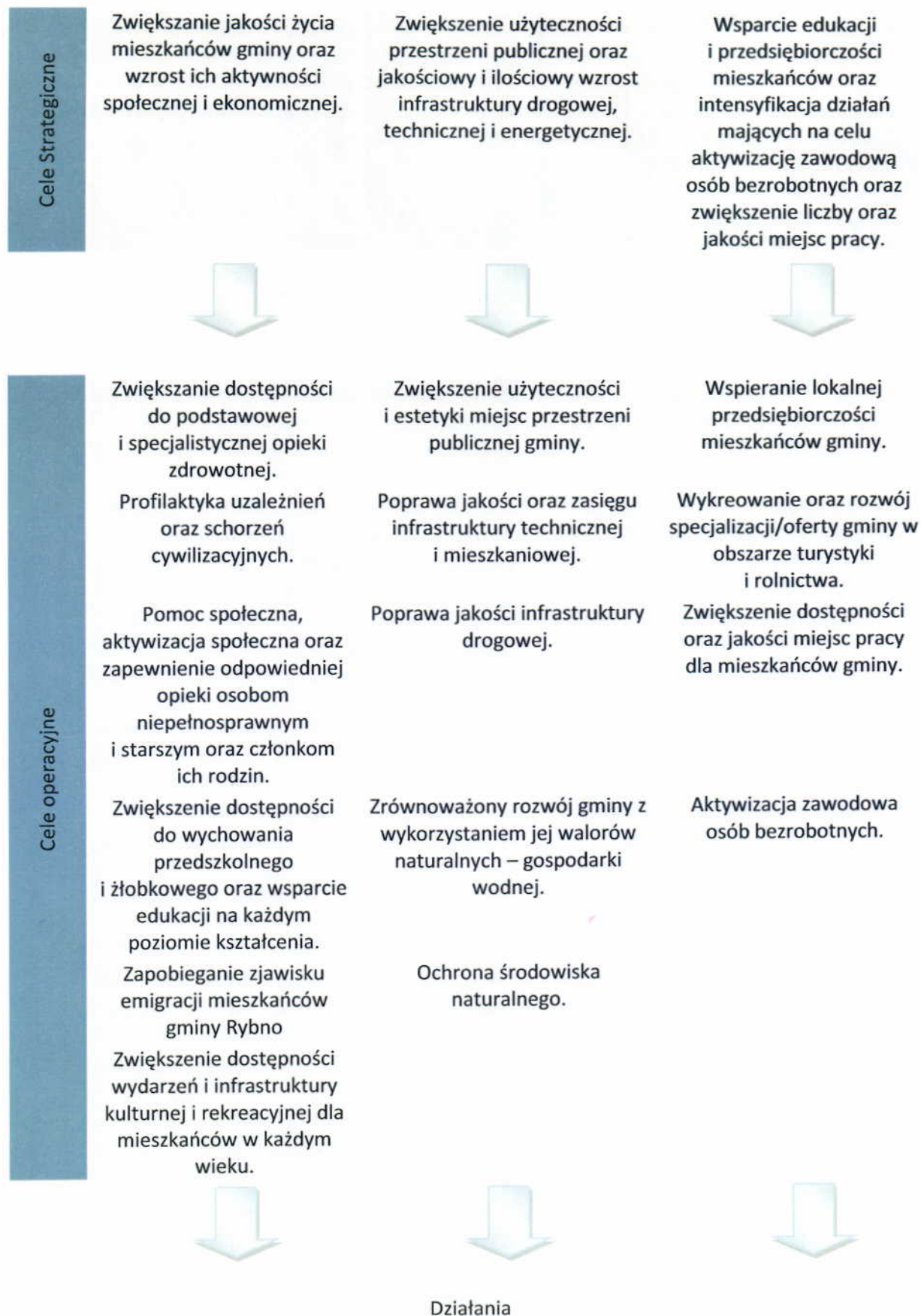
WIZJĄ ROZWOJU GMINY RYBNO JEST OBSZAR ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO O WYSOKIEJ ATRAKCYJNOŚCI I KONKURENCYJNOŚCI W REGIONIE, DZIĘKI WYKORZYSTANIU WALORÓW PRZYRODNICZYCH I WIELOPOKOLENIOWEGO KAPITAŁU SPOŁECZNEGO. GŁÓWNYMI KIERUNKAMI GOSPODARCZEGO ROZWOJU GMINY SĄ ROLNICTWO, TURYSTYKA, SEKTOR MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW, KTÓRE WSPIERANE SĄ POPRZEC SPRZYJAJĄCĄ ICH ROZWOJOWI INFRASTRUKTURĘ. MIESZKAŃCY GMINY AKTYWNI PARTYCYPUJĄ W ŻYCIU SPOŁECZNYM MIĘDZY INNYMI POPRZEC DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH. REALIZOWANE INWESTYCJE I STAŁE POPRAWIAJĄCĄ SIĘ SYTUACJA EKONOMICZNA GMINY WPŁYWA NA WZROST KOMFORTU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, LICZBY TURYSTÓW ODWIEDZAJĄCYCH GMINĘ I KONKURENCYJNOŚĆ LOKALNYCH PRZEDSIĘBIORCÓW NA TLE REGIONU.

4.3 Cele strategiczne, operacyjne, kierunki działań

Układ celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań obrazuje poniższa macierz.

Rysunek 5 Macierz celów

Źródło: opracowanie własne

Tabela 17 Propozycje zadań dotyczących realizacji Strategii

Lp.	Zadania	Okres realizacji	Szacunkowy koszt (zł)
Cel strategiczny 1: Zwiększanie jakości życia mieszkańców Gminy oraz wzrost ich aktywności społecznej i ekonomicznej.			
Cel operacyjny 1: Zwiększanie dostępności do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej.			
1	Konsekwentne szkolenie i wyposażenie członków Ochotniczej Straży Pożarnej w celu udzielania pomocy ratunkowej (kpp).	Działania ciągłe	10 000
2	Rozbudowa Ośrodka Zdrowia w Rybnie.	Do 2020 r.	500 000
3	Zapewnieni bazy oraz współfinansowanie w zakupie karetki pogotowia ratunkowego dla mieszkańców gminy Rybno.	Do 2020 r.	100 000
4	Wprowadzenie cyklicznych, regularnych dyżurów lekarzy specjalistów w ośrodku zdrowia w Rybnie.	Działania ciągłe	10 000/ rok
5	Zniwelowanie kolejek do lekarzy.	Działania ciągłe	
6	Umożliwienie telefonicznej/ internetowej rejestracji do lekarzy.	Działania ciągłe	
7	Rozpatrzenie ponownego otwarcia ośrodka zdrowia w Koszelewach jako punktu podstawowej opieki zdrowotnej.	Do 2025 r.	
8	Zwiększenie sieci aptek/ punktów aptecznych w gminie.	Do 2018 r.	50 000
Cel operacyjny 2: Profilaktyka uzależnień oraz schorzeń cywilizacyjnych.			
1	Profilaktyka chorób cywilizacyjnych oraz schorzeń dotyczących dzieci i młodzieży (próchnica, wady postawy, uzależnienie od komputerów, otyłość) oraz osób starszych min. alkoholizm, agresja,	Działania ciągłe	50 000
2	Promocja szczepień wśród mieszkańców gminy.	Działania ciągłe	4 000
3	Reorganizacja Systemu Ochrony Zdrowia funkcjonującego w gminie Rybno traktowanego jako miejsca spotkań dla osób starszych/ bezrobotnych.	Działania ciągłe	
4	Promocja (przy współpracy z placówkami edukacyjnymi) oraz wykreowanie wzorców dla dzieci do uprawiania regularnego sportu.	Działania ciągłe	20 000
5	Opracowanie i realizacja (przy współpracy z policją) programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych.	Do 2017 r.	
Cel operacyjny 3: Pomoc społeczna, aktywizacja społeczna oraz zapewnienie odpowiedniej opieki osobom niepełnosprawnym i starszym oraz członkom ich rodzin.			
1	Umożliwienie prowadzenia usług opieka geriatrycznej poprzez np. wsparcie lokalowe dla NGO, zakontraktowanie usług dla os. Starszych w SOZ, streetworking.	Działania ciągłe	150 000
2	Utworzenie Ośrodka Terapii Zajęciowej Rehabilitacyjno-Edukacyjno- Wychowawczego na terenie Gminy.	Do 2025 r.	500 000
3	Utworzenie grup senioralnych w świetlicy wiejskiej dla osób starszych z terenu Gminy Rybno.	Do 2020 r.	10 000
4	Wykreowanie zintegrowanego miejsca oferującego prowadzenie świetlicy, domu dziennego pobytu, opiekę nad os. Niepełnosprawnymi, seniorami, pracę animatora kultury, dodatkowe zajęcia, zagospodarowanie czasu wolnego.	Do 2022 r.	250 000
5	Wsparcie dla rodzin osób niepełnosprawnych i seniorów w celu	Działania	25 000

	odciążenia dziennej opieki nad nimi.	ciągłe	
6	Prowadzenie grup wsparcia dla osób zmagających się z problemem wykluczenia społecznego.	Działania ciągłe	25 000
7	Prowadzenie usług specjalistycznych w zakresie pomocy społecznej – terapeuci/ pomoc psychologiczna/ rodzinna/ prawna itd.	Działania ciągłe	50 000
8	Dotarcie (rozpoznanie potrzeb) do osób starszych poprzez zastosowanie streetworkingu.	Działania ciągłe	10 000
9	Promocja społeczeństwa wielopokoleniowego.	Działania ciągłe	5 000
10	Zwiększanie dostępu osób niepełnosprawnych i starszych do informacji o prawach i uprawnieniach (np. poprzez wykorzystanie sieci Internet).	Działania ciągłe	10 000
Cel operacyjny 4: Zwiększenie dostępności do wychowania przedszkolnego i żłobkowego oraz wsparcie edukacji na każdym poziomie kształcenia.			
1	Otwarcie żłobka/ punktu oferującego opiekę żłobkową.	Do 2022 r.	200 000
2	Zwiększenie liczby miejsc w przedszkolach.	Działania ciągłe	200 000
3	Rozbudowa infrastruktury przedszkolnej, szkolnej i publicznej o specjalistów/ terapeutów/ logopedów/ itd.	Do 2020 r.	200 000
4	Promocja i konsekwentny rozwój szkolnictwa zawodowego.	Działania ciągłe	5 000/ rok
Cel operacyjny 5: Zapobieganie zjawisku emigracji mieszkańców gminy Rybno			
1	Zatrzymanie młodych, wykształconych poprzez umożliwienie im rozwoju osobistego i zawodowego na terenie Gminy.	Działania ciągłe	10 000/ rok
2	Promocja Gminy Budowanie wizerunku Gminy Rybno jako miejsca do godnego i bezpiecznego życia.	Działania ciągłe	10 000/ rok
3	Zwiększenie połączeń komunikacyjnych oraz modernizacja taboru w celu wykreowania Gminy Rybno jako „sypialni” większych ośrodków (mieszkanie w Gminie, praca poza jej granicami).	Działania ciągłe	10 000/ rok
4	Partycypacja mieszkańców w rozwoju Gminy (zgłaszanie własnych pomysłów, dotacje, granty, dofinansowania, konsultacje społeczne itp.)	Działania ciągłe	
5	Budowa mieszkań socjalnych	do 2025	
6	Kształtowanie odpowiedzialności wspólnej za przestrzeń publiczną		
Cel operacyjny 6: Zwiększenie dostępności wydarzeń i infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej dla mieszkańców w każdym wieku.			
1	Utworzenie Domu Kultury na terenie Gminy.	Do 2019 r.	200 000
2	Wyznaczenie oraz zabezpieczenie terenu pod imprezy masowe.	Do 2018 r.	20 000
3	Zagospodarowanie czasu wolnego młodzieży gimnazjalnej poza Rybnem (zajęcia dodatkowe, animatorzy kultury).	Działania ciągłe	12 000/rok
4	Likwidacja barier wykluczenia społecznego (udostępnienie wydarzeń i infrastruktury dla wszystkich mieszkańców Gminy).	Działania ciągłe	

Cel strategiczny 2: Zwiększenie użyteczności przestrzeni publicznej oraz jakościowy i ilościowy wzrost infrastruktury drogowej, technicznej i energetycznej.

Cel operacyjny 1: Zwiększenie użyteczności i estetyki miejsc przestrzeni publicznej Gminy.

1	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej wraz z wymianą urządzeń cieplnych.	Do 2019 r.	200 000
2	Zwiększenie liczby stałej instalacji oświetleniowej, mającej na celu zapewnić użytkownikom obszarów komunikacyjnych dobrą widoczność w porach ciemności, na wolnym powietrzu.	Do 2020 r.	700 000
3	Modernizacja oraz zwiększenie długości chodników przy drogach oraz zwiększenie poziomu bezpieczeństwa blisko ulic poprzez ustawienie barierek i sygnalizacji pulsująco-ostrzegających.	Do 2020 r.	1 000 000
4	Zwiększenie liczby oraz powierzchni parkingów na terenie Gminy.	Do 2022 r.	350 000
5	Zbudowanie ścieżek rowerowych na terenie Gminy.	Do 2020 r.	500 000
6	Rewitalizacja ogólnodostępnej przestrzeni publicznej gminy.	Do 2022 r.	400 000
7	Informatyzacja Urzędu Gminy w Rybnie.	Do 2024 R.	1 000 000

Cel operacyjny 2: Poprawa jakości oraz zasięgu Infrastruktury technicznej i mieszkaniowej.

1	Remont linii wysokiego napięcia.	Do 2020 r.	500 000
2	Zwiększenie mocy energetycznej Gminy.	Działania ciągłe	
3	Prace nad zbudowaniem sieci gazowej.	Do 2020 r.	800 000
4	Zwiększanie sieci Wodociągowej i kanalizacyjnej Gminy.	Działania ciągłe	
5	Zbudowanie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w zabudowie kolonijnej na terenie Gminy Rybno.	Do 2022 r.	500 000

Cel operacyjny 3: Poprawa jakości infrastruktury drogowej.

1	Wsparcie województwa w remoncie drogi wojewódzkiej przechodzącej przez Gminę.	Do 2018 r.	1 200 000
2	Rozbudowa sieci dróg gminnych.	Działania ciągłe	5 000 000
3	Modernizacja istniejących dróg gminnych i przy udziale powiatu – dróg powiatowych.	Działania ciągłe	2 000 000

Cel operacyjny 4: Zrównoważony rozwój Gminy z wykorzystaniem jej walorów naturalnych – gospodarki wodnej.

1	Zagospodarowanie brzegów Rzeki Wel.	Działania ciągłe	10 000 000
2	Zagospodarowanie terenów okalających jeziora na terenie Gminy.	Działania ciągłe	10 000 000
3	Zbudowanie progów dla jezior w Gminie w celu utrzymania wysokiego poziomu wód.	Do 2025 r.	500 000
4	Odmulanie mikroorganizmami Jeziora Zarybinek.	Do 2025 r.	500 000
5	Współpraca ze Związkiem Rybackim w celu zwiększenia dochodów i inwestycji dotyczących gospodarki wodnej.	Działania ciągłe	
6	Pomoc mieszkańcom przy inwestycjach budowlanych, które blokowane są/ ograniczane są przez rozporządzenia wojewódzkie.	Działania ciągłe	

Cel operacyjny 5: Ochrona środowiska naturalnego.

1	Wprowadzenie program gospodarki niskoemisyjnej.	Do 2018 r.	
2	Promocja i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE).	Działania ciągłe	100 000
3	Działania mające na celu niwelowanie zjawiska spalanie śmieci przez mieszkańców Gminy, które powodują zanieczyszczenie powietrza.	Działania ciągłe	50 000
4	Opracowanie programu ochrona przed zmianami klimatycznymi, powodzią i deficytem wody.	Do 2019 r.	
5	Edukacja ekologiczna mieszkańców i przedsiębiorców (problematyka odpadów, EMAS, CSR).	Działania ciągłe	

Cel strategiczny 3: Wsparcie edukacji i przedsiębiorczości mieszkańców oraz intensyfikacja działań mających na celu aktywizację zawodową osób bezrobotnych oraz zwiększenie liczby oraz jakości miejsc pracy.

Cel operacyjny 1: Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości mieszkańców Gminy.

1	Prowadzenie działań mających na celu utworzenie na terenie Gminy Specjalnej Strefa Ekonomicznej.		
2	Pomoc mieszkańcom i inwestorom przy inwestycjach blokowanych/ ograniczanych przez rozporządzenia wojewódzkie i instytucje ochrony przyrody.	Działania ciągłe	
3	Wspieranie lokalowe organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielenie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzyregionalnej oraz w pozyskiwaniu środków z innych źródeł niż budżet gminy.	Działania ciągłe	24 000/rok
4	Powołanie gminnego punktu informacyjnego dla przedsiębiorców i osób, które zamierzają założyć działalność gospodarczą oraz wspieranie systemu informowania o warunkach rozpoczynania działalności i doradztwa w tym zakresie.	Do 2019 r.	36 000/rok
5	Pomoc mieszkańcom w działaniach mających na celu utworzenie na terenie gminy punktów agroturystyki.	Działania ciągłe	

Cel operacyjny 2: Wykreowanie oraz rozwój specjalizacji/ oferty Gminy w obszarze turystyki i rolnictwa.

1	Promocja i inwestycje związane z przebiegiem przez Gminę Szlaku Bursztynowego.	Działania ciągłe	
2	Promocja turystyki całorocznej, miejsca strzeżone kąpielowe.	Działania ciągłe	100 000
3	Promocja rolnictwa i przetwórstwa, w szczególności wśród młodych mieszkańców Gminy.	Działania ciągłe	50 000
4	Promocja turystyki jezior.	Działania ciągłe	200 000
5	Stworzenie spersonalizowanej/ bardziej rozbudowanej branża turystyczna (zwiększenie liczby usług turystyczno-rekreacyjnych).	Działania ciągłe	250 000
6	Działania mające na celu zwiększenie bazy hotelowej/ noclegowej/ konferencyjnej.	Działania ciągłe	
7	Wspieranie rozwoju leśnictwa i gospodarki leśnej jako alternatywy dla rolnictwa.	Działania ciągłe	400 000
8	Promocja ginących zawodów	Działania ciągłe	
9	Promocja ścieżki historii „Śladami Mikołaja Kopernika”	Działania ciągłe	
10	Promocja ścieżki historii „geosasini”	Działania ciągłe	
11	Opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego oraz planów ochrony	Działania ciągłe	
12	Promocja lokalnych produktów poprzez budowę targowisk	Działania ciągłe	

Cel operacyjny 3: Zwiększenie dostępności oraz jakości miejsc pracy dla mieszkańców Gminy.

1	Prowadzenie współpracy z Lubawa S.A., w celu stworzenia miejsc pracy jednozmianowej dla kobiet z Gminy Rybno.	Działania ciągłe	
2	Działania mające na celu zwiększanie poziomu płac, poprzez zachęty dla przedsiębiorców.	Działania ciągłe	120 000/rok
3	Poszukiwanie możliwości wprowadzenia Partnerstw Publiczno-Prywatnych w zakresie rozwoju zakładów pracy i infrastruktury hotelowej.	Działania ciągłe	
4	Wsparcie przemysłu poprzez stworzenie terenów inwestycyjnych i wprowadzeniu systemu zachęt dla inwestorów/ przedsiębiorców zatrudniających powyżej 10 pracowników.	Do 2025 r.	1 500 000
5	Promowanie gminnych podmiotów ekonomii społecznej oraz ekonomii współdzielonej takich jak: spółdzielnie socjalne, centra integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej.	Działania ciągłe	120 000/ rok
6	Wprowadzenie zachęt dla zwiększania zatrudnienia w firmach już działających (np. staże dla uczniów i absolwentów finansowane ze środków zewnętrznych rozporządzanych przez KIS).	Działania ciągłe	120 000/ rok

Cel operacyjny 4: Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych.

1	Promocja pozamaterialnych wartości pracy zawodowej w celu wzrostu jej znaczenia i przewagi nad świadczeniami socjalnymi.	Działania ciągłe	50 000
2	Wprowadzenie szeregu kontroli i restrykcji dot. udzielania świadczeń pomocowych (czy rzeczywiście trafiają do potrzebujących, a nie do pracujących w szarej strefie, itp.).	Działania ciągłe	100 000
3	Przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy organizowanie szkoleń w zakresie związanym z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej.	Działania ciągłe	
4	Przeciwdziałanie dziedziczeniu bezrobocia, poprzez promocję edukacji i aktywizacji zawodowej w placówkach edukacyjnych.	Działania ciągłe	
5	Wspieranie współpracy przedsiębiorstw ze szkołami na terenie gminy.	Działania ciągłe	

Źródło: opracowanie własne

5 System wdrażania i monitoringu Strategii rozwoju gminy Rybno na lata 2016-2025

Wdrażanie Strategii Rozwoju gminy Rybno polegać powinno na realizowaniu sformułowanych w niej celów strategicznych, operacyjnych oraz zadań. Tylko poprzez aktywne zaangażowanie władz gminy, pracowników Urzędu oraz podmiotów wyznaczonych do realizacji, osiągnięte zostaną zakładane efekty.

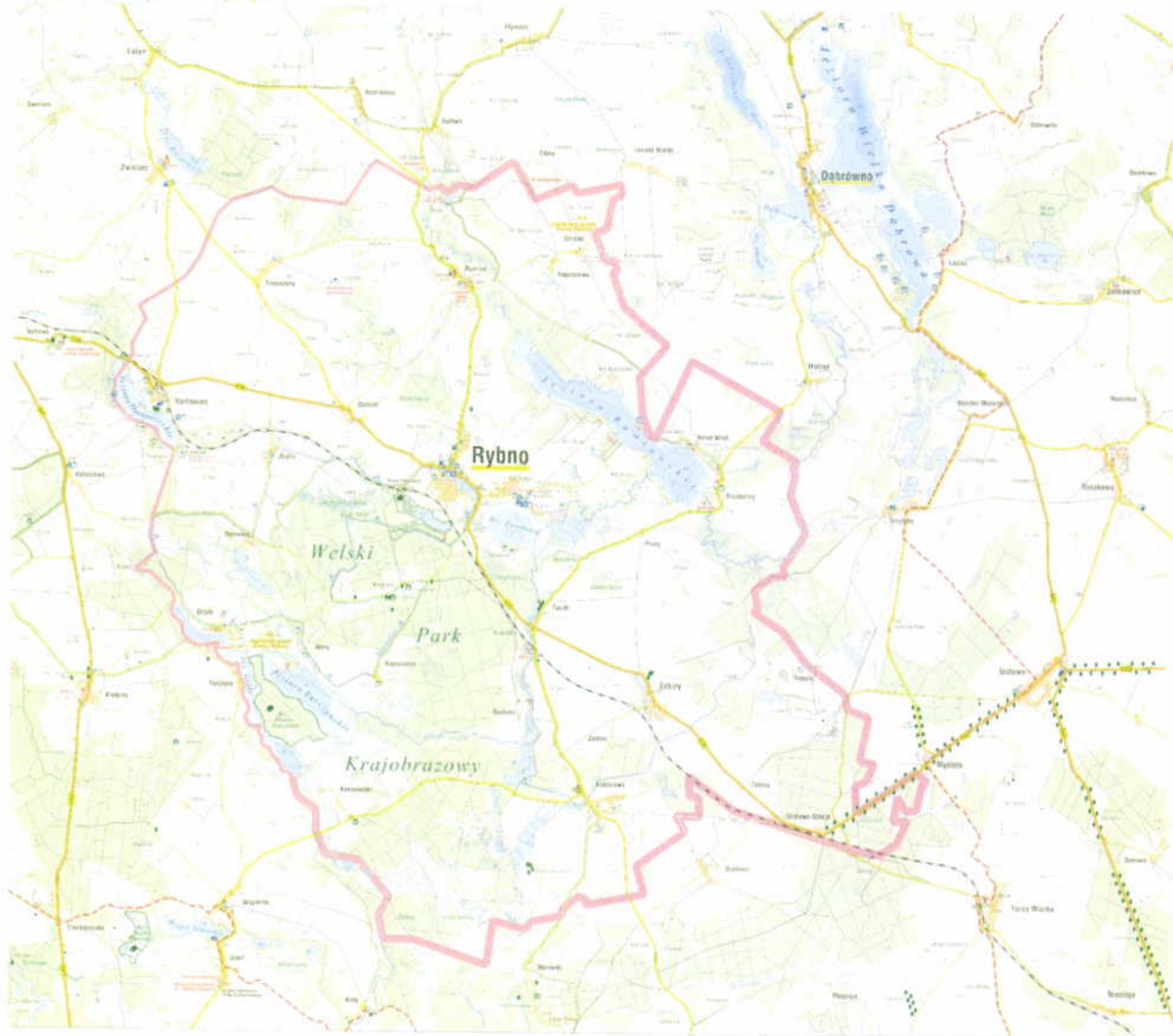
Niezbędne jest stworzenie systemu stałego monitorowania realizacji zadań zdefiniowanych w Strategii. Dzięki temu możliwa będzie ocena poziomu zaawansowania wskazanych zadań. Pozwoli to także na weryfikowanie osiągniętych celów strategicznych.

Koordinacja	Koordinacją zadań ujętych w Strategii Rozwoju Gminy Rybno zajmą się przedstawiciele Urzędu Gminy.
Monitoring	<p>Monitorowanie zapisów strategicznych oraz wskaźników, polegające na analizie informacji dotyczących realizacji działań będzie prowadzony przez zespół oceniający strategię np.:</p> <ul style="list-style-type: none">• Wójt Gminy• Urząd Gminy• Zespół Monitorujący (wyznaczony przez Wójta gminy) <p>Informacje dotyczące realizację badań pozwolą na identyfikację problemów i efektów realizowanych zadań oraz ewentualną zmianę kierunku zadań, które powinny być weryfikowane zgodnie ze zmieniającą się gospodarką gminy Rybno.</p> <p>Zadania:</p> <ul style="list-style-type: none">• Ocena bieżąca stanu realizacji zaplanowanych działań.• Ocena postępów osiągnięcia wskaźników celów i rezultatów.• Modyfikacja zadań w przypadku zmieniających się warunków rozwoju gminy lub braku możliwości zrealizowania zaplanowanych działań.• Przygotowywanie raportów z monitoringu.
Ewaluacja	<p>Zespół oceniający powinien zostać powołany przez Wójta gminy Rybno. Zespół oceniający strategię będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych raz na 2 lata, po czym zostanie przygotowana ewaluacja zadań w formie raportu.</p> <p>Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe.</p> <p>W zdecydowanej większości wielkości wskaźników dostępne są w zbiorach statystyki publicznej jak: Bank Danych Lokalnych GUS, natomiast pozostałe wymagają konieczności przeprowadzenia ilościowych badań ankietowych z mieszkańcami gminy Rybno oraz pracownikami firm i instytucji funkcjonujących na terenie gminy.</p>

Główne źródła finansowania to m.in.:

- Zewnętrzne środki publiczne;
- Środki jednostek samorządu terytorialnego;
- Środki jednostek organizacyjnych JST;
- Środki z sektora prywatnego (np. partnerstwa publiczno-prywatne).

Rysunek 6 Mapa Gminy Rybno

**GMINA
RYBNO**

Strategia Rozwoju Gminy Rybno na lata 2016-2025

6 Spis tabel i rysunków

Tabela 1 Organizacje pozarządowe zarejestrowane w KRS działające na terenie gminy Rybno	12
Tabela 2 Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własnościowych w gminie Rybno w 2015 roku.....	14
Tabela 3 Podmioty gospodarki narodowej według rodzajów działalności w gminie Rybno w 2015 roku	14
Tabela 4 Podmioty gospodarki narodowej według klas wielkości w gminie Rybno w 2014 roku	15
Tabela 5 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Rybno w 2015 roku według sekcji PKD 2007.....	16
Tabela 6 Wykaz miejscowości i liczby osób zameldowanych, w tym zwodociągowanych na terenie Gminy Rybno według stanu na dzień 31.12.2015 r.....	23
Tabela 7 Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym i w wieku przedszkolnym (3-5 lat) w latach 2010-2014 na terenie Gminy Rybno.....	25
Tabela 8 Wykaz gimnazjów na terenie Gminy Rybno	29
Tabela 9 Biblioteki na terenie Gminy	32
Tabela 10 Kultura fizyczna i sport na terenie Gminy.....	33
Tabela 11 Rzeczywista liczba rodzin osób objętych pomocą społeczną w 2015 r.	38
Tabela 12 Rodzaje świadczeń rodzinnych przyznanych w 2015 roku	40
Tabela 13 Struktura dochodów gminy Rybno w latach 2010-2014	44
Tabela 14 Struktura wydatków gminy Rybno w latach 2010-2014.....	46
Tabela 15 Planowane inwestycje Gminy Rybno na nowe Programowanie perspektywy finansowej 2014 – 2020	47
Tabela 16 Analiza SWOT/TOWS	52
Tabela 17 Propozycje zadań dotyczących realizacji Strategii.....	58
Rysunek 1 Metody badawcze wykorzystane, przy opracowywaniu <i>Strategii</i>	6
Rysunek 2 Gmina Rybno - położenie	8
Rysunek 3 Układ drogowy w powiecie działdowskim	20
Rysunek 4 Charakterystyka dróg w gminie Rybno	21
Rysunek 5 Macierz celów	56
Rysunek 6 Mapa Gminy Rybno.....	64
Wykres 1 Liczba ludności gminy Rybno według płci w latach 2010-2014.....	10
Wykres 2 Struktura ludności gminy Rybno według płci i wieku w latach 2010-2014	11
Wykres 3 Przyrost naturalny w gminie Rybno w latach 2010-2014.....	12
Wykres 4 Saldo migracji zagranicznych i wewnętrznych w gminie Rybno w latach 2010-2014	12
Wykres 5 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Rybno w latach 2010-2015	15
Wykres 6 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Rybno w latach 2009-2014	17

Wykres 7 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Rybno w latach 2010-2014.....	17
Wykres 8 Liczba pracujących w gminie Rybno w latach 2010-2014	18
Wykres 9 Liczba pracujących na 1 000 ludności w gminie Rybno w latach 2010-2014	18
Wykres 10 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w powiecie działdowskim w latach 2010-2014 w stosunku do średniej krajowej.....	19
Wykres 11 Mieszkania oddane do użytkowania w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych w gminie Rybno w latach 2010-2015	25
Wykres 12 Liczba dzieci w przedszkolu i oddziałach przedszkolnych w latach 2010-2014.....	26
Wykres 13 Liczba szkół podstawowych oraz ich uczniów na terenie Gminy Rybno (2010-2014)	27
Wykres 14 Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych (2010-2014)	28
Wykres 15 Współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych (2010-2014).....	28
Wykres 16 Liczba gimnazjów oraz ich uczniów na terenie Gminy Rybno (2010-2014)	29
Wykres 17 Współczynnik skolaryzacji brutto dla gimnazjów (2010-2014)	30
Wykres 18 Współczynnik skolaryzacji netto dla gimnazjów (2010-2014).....	30
Wykres 19 Liczba uczniów uczęszczających do Liceum Ogólnokształcącego oraz Zasadniczej Szkoły Zawodowej na terenie Gminy Rybno w latach 2010-2014	31